

VESTFRONTEN.

De allierte har fortsatt god framgang i vest, o. den 3. amerikanske arme har rykket 15 km. sørvestover og inn i Lobenheim. De allierte styrker som står lenger syd rykker norover, og truer med å avskjære en stor tysk lomme. Styrker har rykket videre østover fra Trier, og byen Merzig er inntatt. Den 7. amerikanske arme har bøiet nordover fra Hagenau, og tyskerne trekker seg tilbake.

B ruhodet ved Remagen er ytterligere utvidet både nordover og østover og er nå 27 km. langt og 13 km. i dybden. Brua over Rhinen ved Remagen styrket sammen lørdag, men den er snart reparert.

Ved øvre Rhinen står nå de allierte ved elva nordvest for Nejmegen, 11 km. vest for Arnheim.

Koblenz er nå fullstendig rensert for fiendtlige soldater, og det allierte militærstyre har nå overtatt byen.

Den allierte overkommando har sendt ut oppfordring til jernbanearbeidere, sivilbegolkningen og de utenlandske arbeidere i området ved byene Frankfurt am Main, Ludvigshafen og Mannheim, om å bringe seg i sikkerhet, da disse områder i de kommende dager vil bli utsatt for voldsomme bombardementer.

ØSTFRONTEN.

Meldingene fra øst er fremdeles sparsomme, og det er tydelig at det foretas store forberedelser. Ved Østersjøen er nå Kolberg fullstendig erobret, og polske tropper gjorde seg spesielt bemerket ved inntagelsen av byen, hvor tusenvis av faldne lå i gatene. Det ble tatt mange fanger. Russerne har nå hele Østersjøkysten fra Stettin til Gdynia, og tyskerne har bare 2 større steder igjen i Ostprøissen, nemlig Braunsberg og Heiligenbeil. I Tsjekoslovakia er de siste rester av tyskernes bruhodet ved elva Gran tilintetgjort.

LUFTRIKRIGEN.

Dag og nattangrepene mot Tyskland vedvarer både i våldsomhet og intensitet. Britiske Mosquitos foretok i natt sitt 27 nattangrep på rad mot Berlin, mens rikshovedstaden igår opplevde krigens vådsomste dagangrep. Over 1 300 tunge amerikanske bombefly eskortert av 650 jagere bombet da byen i en time, og kastet over 3 000 tonn med sprengstoff, derav 650 000 kg. brannbomber. Dette svarer til 1 000 kg. sprengstoff i sekundet i en hel time. Tyskerne sendte opp rekyljagere og alminnelige jagere, og luftvernet var også kraftig. 13 tyske jagere ble skutt ned, mens bare 3 amerikanske bombefly gikk tapt. De amerikanske jagerne fortsatte videre østover til Odefronten, hvor de kjempet side om side med de russiske jagerne.

2 tyske generalstabskvarterer i Nederland ble igår bombet, og det ble anrettet stor skade. Det var kvarterene til general Blaskowitz og general Christiansen.

Britiske fly har angrepet skip i Alesund.

I Middelhavet

er det senket to tyske krigsskip utenfor Korsika, mens 5 tyske forsyningskip er senket ved Vonázia.

I Stillehavet.

fortsetter luftoffensiven mot Japan som bombes i europeisk målestokk. Amerikanske superfestninger kastet igår 2 000 tonn bomber over flyfabrikken i Nagoya. Det britiske admiralitet opplyser at britiske sjøstridskrefter i de siste 8 mnd. har senket 274 skip i Stillehavet.

Sprengningen av jernbanen

natt til den 15. ds. fant sted på Østfoldbanen, Vestfoldbanen og Sørlandbanen. Ved Nordagutu er sørlandsbanen brutt så kraftig at det vil ta 1 mnd. tid å sette den istand igjen.

Tyskernes jernbaneadministrasjon i Norge, Jernbanetorget 8-9, ble samtidig sprengt. Ingen nordmenn ble drept, derimot omkom 6 tyskere.

En tysk patruljebåt,

på 100 tonn som har hatt vaktjeneste i Oslofjorden har desertert til Sverige. Det var 5 tyskere ombord, og fartøiet er internert i Strömstad. Er det rottene som forlater det synkende skip?

9. april 1940 - 9. april 1945.

Vi glemmer aldri 9. april 1940. Den vil til alle tider stå som en minnede i norsk historie. Ikke en gledens eller ærens minnedag, men en dag som i hver enkelt vekker tillive tanker om det som er hendt siden den tyske jernneve banket på vår dør. Den vil dessuten være et symbol på såringsstanken.

Når vi idag dveler et øyeblikk ved 9. april vil nok det hele få et vemodig anstrøk. Hvert år har vi jo håpet på at neste år skulle vi minnes dagen under andre forhold. Men fremdeles legger den tyske jernhel landet øde.

Men har vi derfor grunn til å fortvile? Tyvertintot! Vi kan i år minnes 9. april med mere høyreist hode enn noengang før. Vårt land er bare et enkelt led i den sljebnekamp som i de siste årene har rast i Europa, og vi har så lett for å sette oss selv i sentrum av det hele. Men ser vi på kampen i dens helhet oppdager vi snart vår gunstige posisjon. Den 9. april 1945 kan vi rekke hverandre hånden og si: "Nå har vi endelig tatt knekken på Tyskland" Sluttkampen er ennå igje men resultatet er gitt. Det vi har kjempet for og drømt om i disse 5 nødsårene har vi nå innen rekkevidde. Vi har grunn til å være fornøyd.

Vi nevnet nødsår. Og det er riktig at det har vært 5 tunge år. Vi har kjempet mot sult, misme, terror, angiveri, tykkere og quislinger. Men det norske folk har ikke gått trett i kampen. Det har gått styrket ut av den, og det er vårt største aktivum. Det har møtt vanskelighetene med et ukuelig mot og en ubrytelig seiersvilje. Vi har visst hva vi har kjempet for, vi har hatt våre idealer og har forstått kampens alvor. Vi har aldri tvilt på et heldig utfall, og idag ser vi resultatet. Vi ser at det har nyttet å gjøre motstand, og at kampen har sveiset sammen det norske folk på en måte som var utenkelig før krigen. Årsaken til dette er forståelsen av den felles fare som har truet oss. Dette samhold er derfor delvis kunstig, og vil kanskje bryte sammen etter krigen. Mange ser med forstemthet etter krigstiden i møte av den grunn.

Det skulle ikke være nødvendig. Vi hevder ingen blåøyd optimisme som kun hører hjemme i drømmeland. Men vi tror allikevel, eller ihvertfall håper, at vi vil kunne bevare meget av det krigen har bragt oss. Vårt samfunn var før krigen et anerkjent, demokratisk rettssamfunn bygget på frihetens og likhetens ideer. Det er den grunnvoll vi må bygge etterkrigstidens Norge på. Hvis vi så forstår å dra nytte av de sannheter krigstiden har lært oss, skulle vi ikke ha noen grunn til å frykte framtiden. Men den kommende tid vil kreve storhet hos oss alle. Vi vil da trenge handlekraftige, rettlinjede menn som uten å nøle vil gi seg i kast med vanskelighetene, og som bare har Norges beste for øyet. Og vi har disse menn. De finnes blandt våre vepnede styrker ute og hjemme, og blandt de mange våpenløse frihetskjemper Norge har fostret. Alle nå handle som gode nordmenn, og ikke ri på gamle inngrodde prinsipper. Vi vil greie våre indre forhold selv, men rette sam arbeidets hånd mot alle likesinnede nasjoner.

Den våpenløse kampen vi har ført hjemme i disse årene har krevet noget av hver enkelt. Og de som har dratt ut av landet for å kjenpe for Norges sak har ikke ytet mindre. Store bedrifter er utført, personlig mot og opofrelse er vist i en hittil ukjent målestokk. Hvorfor skulle ikke de samme egenskaper kunne gjøre seg gjeldende i etterkrigstidens Norge?

La oss stoppe opp et øyeblikk i år den 9. april 1945.

Vi minnes alle dem som har gitt sitt liv i Norges frihetskamp. Vi sender en varm tanke til alle nordmenn utenlands, til alle som sitter i fengsler. Vi sender en spesiell tanke til våre aktive hjemmestyrker, som er utsatt for den hardeste påkjenning, såvel fysisk som psykisk. Vi er sikker på at tankene denne dag vil krysse hav og fjell og møtes i et inderlig ønske et snarlig gjensyn.

Vi minnes den tid som er gått med skuffelser, håp og seire.

Vi lover å gjøre vårt beste, hver på vår front. Det skylder vi vårt land.

Vi vender blikket framover! La alltid 9. april bli en dag som maner det norske folk til å vise storhet, samhold, offervilje og rettferdighet.

Da har vi ikke kjempet og lidt forgjeves.

Vi tror på Norges framtid!

--- 0 ---

--- V I K O M M E R I G J E N ---

Å R S D A G E N.

Av Nordahl Grieg.

Vi var nær ved nederlaget.
Vi strakk ikke til,
da vi ravet under slaget
niende april.
Frihet bærer med seg strenge,
nådeløse krav,
og vi spurte litt for lenge :
"Hvor blir hjelpen av ?"

Men vår frihet er et bilde
bare av oss selv,
stanses i vårt sinn dens kilde,
er vi dømt som trell.
Vi har lært det : Skal vi leve
ensomme og fri,
skjer det ikke ved å kreve,
bare ved å gi.

Hver av oss ble valgt å være
l a n d e t , dag for dag.
Vi er frihet, vi er ære,
vi er nederlag.
Har vi følt det kravets smerte
ved å gi seg hen,
som et sverd igjennom hjertet,
ble vi friske menn.

Står vi under skjebnens øde
ensom med vår tross,
kommer levende og døde
for å hjelpe oss -
de som gikk fra liv og lykke,
de som da det gjaldt,
orket intet regnestykke,
men betalte alt :

Flyverne i himmelrummet,
menn på dørk og dekk,
fangene som venter, stumme,
på å føres vekk,
landets ukjente soldater....
Stolte kan vi si :
Vi har fått som kamerater,
bedre menn enn vi.

Skammens natt tar aldri ende
uten ved vår ild,
vi skal brenne og forbrenne
så en d a g blir til.
Fra vårt hjerte, fra vår panne
skal på veien hjem,
stå et lysskjær over landet,
når det stiger frem.

(Skrevet i april 1941.)

A P P E L L

fra

Hjemmefrontledelsen,

Kampen i Norge har i den senere tid antatt andre former enn tidligere. Fienden har valgt en ny linje. I lang tid har det ikke vært foretatt henrettelser, og politiske fanger er ikke på lang tid ført til Tyskland. Men nu har en ny terrorbølge skyllet over landet. Mange nordmenn er henrettet, og deportasjonene til Tyskland er gjenopptatt. Det norske folk kan ikke se på dette uten å foreta sine mottrekk, og svaret er derfor: Skjerpet kamp!

Operasjoner mot militære mål vil fortsette etter de fastlagte planer. Hvis imidlertid gissler blir myrdet, vil nye kampmidler og nye kampformer bli tatt i bruk. Tyskerne i Norge er ikke usårbare. Den terror de utøver er tydelig vitnesbyrd om dette. Vi kjenner tyskernes svake punkter, og tyskerne er også oppmerksom på vår styrke.

Vi kan derfor når som helst skape en situasjon som tyskerne vil angre på at de har vært med på å fremkalle.

Hjemmefrontledelsen retter derfor en inntrengende appel til alle organiserte kampgrupper og alle gode nordmenn forøvrig om å gjøre alt klart til skjerpet kamp. Situasjonen kan når som helst settes på spissen, og hver kvinne og mann må være forberedt på å gjøre sin innsats og å yte sitt offer. Det skylder vi vårt land, og det skylder vi våre døde kamerater,

Vi lyser derfor ikke fred, men k a m p over deres minne!

Hjemmefrontledelsen har videre sendt ut denne

a d v a r s e l :

Våpen, ammunisjon og forsyninger som slippes ned fra fly er norsk militæreieendom. Det er ikke til å undgå at enkelte av disse sendinger blir sluppet på feilaktige steder. Folk som finner slike saker må ta vare på dem og sette seg i forbindelse med pålitelige personer, som kan sørge for at de kommer rette vedkommende i hende. Det er forbudt å melde slike funn til tyske eller "norske" myndigheter. Den som gjør dette, må regne med å bli dratt til ansvar etter krigen ifølge den militære straffelov.

Den som tilfeldigvis kommer over bortgjente våpenlagre o. l. må straks forlate stedet og ikke fortelle til noen det han har sett.

Til bekjempelse av svartebørshandelen

har den nye belgiske regjering lagt fram en plan hvor det bl. a. kreves fullmakt for regjeringen til i stor utstrekning å rekvirere matvarer direkte fra produsentene og adgang til å skifte ut ledere og funksjonærer i næringsmiddelbransjen uten rettslig prøvning. Dette ansees som de eneste muligheter for å kunne bekjempe uvesenet. Forholdsreglene begrenses til et halvt år. Den nye regjering har større tillit blandt befolkningen enn Pierlo-regj. noengang har hatt.

Rettsaken mot admiral Estawa

føres nå for den nye franske høyesterett i Paris. Det er den første sak som behandles for denne rett. Admiralen er anklaget i 4 punkter: For å ha sendt forsyninger til general Rommels arme i Nord-Afrika, for ikke å ha ydet motstand i Tunis, for å ha rekruttert frivillige til den tyske hær og for å ha oppfordret franskmenn til ikke å gjøre motstand mot tyskerne.

Han forsvarer seg med at han anså marsjall Petain som Frankrikes lovlige statssjef og måtte følge hans ordre. Det er opprettet en jury med 50 medlemmer fra det tidligere parlament og 50 medlemmer fra motstandsbevegelsen, som vil ha til oppdrag å granske disse forhold.

Krigføringen i Stillehavet

byr på spesielle vanskeligheter på grunn av de enorme avstander som vi vanskelig kan forestille oss. På en reise fra Amerika til Stillehavets front og tilbake bruker et transportskip 4-5 måneder. Det trenges således over 4 ganger så meget tonnasje for å forsyne en soldat i Stillehavet som i Europa.

Norske polititropper i Sverige.

De norske polititroppene i Sverige har ikke hatt noen altfor morsom tid, - av mange grunner måtte ventetiden falle lang. Men ifjor høst ble det liv og fart i tingene. Guttene fikk moderne våpen å øve seg med, og de vet at hjemferden ikke lenger tilhører en usikker framtid. Store manøvre har vært holdt på svensk mark og polititroppene la her for dagen et overskudd av humør og pågangsmot som lover godt.

Inntil for en tid siden var det i Sverige utdannet 1 500 mann til riks-politi og andre 8 000 ble utdannet for å gjøre tjeneste som reservepoliti. Reservepolitietts oppgaver kan etter forholdene bli meget omfattende. Det skal kjenne en mengde våpenslag, lære å storme gater og hus, legge og rydde miner, opprette telefon og telegraf, og i det hele gjøre effektiv bruk av våpen og teknikk. Endel av troppene er i virksomhet i Nord-Norge.

Et stort antall politileire er spredt over hele Sverige, men ingen av krok er så ensom at noen norsk politisoldat har følt seg glemt. De beste norske kunstnere, som selv er flyktinger, har tilbragt mesteparten av sin tid i Sverige på reise fra leir til leir og inspirert troppene med skjemt og alvor. Høytalere på leirplassen melder nyheter fra London, filmer blir kjørt gratis i leirene, og aviser finnes i alle brakker, til og med egne leiraviser kommer regelmessig ut.

I ypperlig kondisjon og med godt kamphumør setter de norske polititropper i Sverige sin ære i å kunne fylle sin oppgave når frihetsklokkene slår.

Kunstige havner - en strek i regningen for tyskerne.

Den tyske propaganda hadde på forhånd fortakt at en invasjon på Kanal-kysten var dømt til å mislykkes - først og fremst fordi de allierte ikke ville finne brukbare havner der. I seg selv var det tyske argument riktig nok. Men ingen visste bedre enn de allierte at havner måtte til. Derfor gikk de like godt i land på en strekning der det ikke fantes havner - og førte "havnene" med seg fra England. Dette var et av de alliertes store trumfkort under invasjonen.

De førte med seg 2 havner, og hver av dem var av størrelse omtrønt som Gibraltar havn. De var fabrikkert i all hemmelighet i engelske kystbyer, og de her og en annen del der - flåter, kraner, kaier, broer og 20 meter høye betongblokker som var fylt med komprimert luft for å holdes flytende. Selvsø overfarten var et mesterstykke av sjømannsskap - det forstås en når en hører at enkelte kaiene ble tauet over i sammenhengende langde av 160 meter. - Værgudene stod ikke de allierte b i. Mens de kunstige havner ble bygget langs franskokysten raste den verste junistormen på førti år, og et av de 2 havneanleggene fikk nødvendigvis atskillig medfart.

Skipene la seg i en rekke utenfor kysten for å virke som foreløpig bølgebryter, og de medbrakte sementkar ble så senket. Innenfor dette ble så selvsø kaien bygget, som bestod av en hovedkai med flere spesialkaiar. Kaiene lå et stykke fra land, og lange pontongbruer førte fra hver kai og inn til kysten, og døgnnet rundt rullet tanks, ambulanserbiler og andre kjøretøier mot land.

Krigen byr på vanskeligheter. Alle blir overvunnet av de allierte i

Gjenreisningen av vår flåte.

"S vensk Sjøfartstidning" kommer i en artikkel inn på de kreditor Sverige yter Norge i hjelpearbeidet, og til gjenreisningen etter krigen. Bladet forteller at deri inngår et treårsprogram for bygging av skip ved svenske verfter for norsk regning. Første halvdel av dette program skal være godkjent, og forhandlinger om resten pågår. Men da det mangler materialer i Sverige, er betingelsen at disse skaffes fra andre land.

Før krigen brøt ut hadde norske redere plasert kontrakter på skip ved svenske verfter på ialt over 300 000 tonn. Båtene er fordi bygget, men blir liggende i svensk havn til de kan settes i fart av Notraship eller av de respektive redere som kontraherte båtene.

Endel svenske radikale organisasjoner

har sendt en protest til den svenske regj. hvor de på de skarpeste prøver tester på at engelske flyvere, som i 1940-41 slo de tyske flyvere tilbake over kanalen, og som senere har befridd Europa fra det nazistiske terrorveldet, blir skutt ned av de svenske luftvern bare for at Sverige formelt skal hevde sin nøytralitet. S antidig protesteres på at disse flyvere blir betraktet og behandlet som fiender og fanger.

- - - V - - -

En av de mange frihetskjempere som har ofret sitt liv i Norges frigjøringskamp er Nordahl Grieg. Bare navnet symboliserer et ukuelig Norge i kamp. Den 1. mai 1942 holdt han en radiotale til Norge som han kalte "Med nordmenn over Norge". Vi skal idag gjengi et utdrag av denne talen, en vakker, stemningsmettet bildring som viser at hans hjerte slo varmt for Norge. Han sier:

"En tur jeg var med på står alene, skinnende blandt de andre. Den varte bare noen få timer, men jeg blir aldri ferdig med den. Den gikk hjemover. Det var en rekognoseringstur langs Vost-Norge, over leden.

Jeg stod bak flygernes plasser da jeg visste at vi måtte nærme oss kysten. Det var grått vær med drivende skyer. De fornet seg til landskaper som lignet det jeg skulle se, og ble borte. Til slutt steg sorte klipper opp av havet med hvitt skum drivende om foten, trossig og majestetisk, men da vi kom nærmere, var det som trær med mørke, fine, åndeaktige grener stod og suste, før alt løste seg opp og drev som taकेflak omkring oss. Så med ett var vi ute av skyene. Sjøen lå grå og klar, og langt inne lå landet. Jeg så Norge. Fjellene. De var så blå. Farven i denne kystlinjen grep meg så underlig om hjertet, den var som blåttøy bleket og skurt og slitt, men så rent, så stolt i sin renhet, som fra et strevsomt hjem. Så kjærlig-blått, så nøysomt-blått var landet der inne.

Vi strøk innover, over de første grå skjærene hvor sjøfugl fløy opp. Men det var bare oss! tenkte jeg. Vi gikk ganske lavt over øyer og sund, noen meter over knauser og hus og brygger og båter og mennesker. Det var som flygema ville at vi skulle få stryke hånden over landet vårt og leve blandt menneskene dernede, mens vi fløy forbi.

Jeg gikk akterut til blistret for å se bedre. Glasskuplene var vrent ned, så maskingeværskytteren knelte allestede. Hva var det han holdt i hånden? Det var et norsk flagg, ikke et tøyflagg, for det ville blitt revet i filler. Øyeblikkelig, det var et blikkflagg, malt med kjærlighet hjemme på stasjonen. Han viste det frem, urørlig og stiv, til landet dernede. Og menneskene reiste seg brått opp i de små fiskebåtene eller de sprang bortover svabergene, som for å følge oss.

Aldri har jeg sett noe skjønnere enn dette malte blikkflagget, og det te lyset av lykke og smerte på ansiktet hos den knelende mannen som holdt det og gjenskjæret hos menneskene dernede; så dyrebare hver eneste ukjent en av dem, i det stenede, olskede landet vårt.

Nordahl Grieg opplevet ikke å se fruktene av det arbeidet han kjempet for. Han levte og åndet sammen med de vepnede styrker, og fandt døden blandt dem. Det var ikke sensasjonstrang som drev han til det. Men han hadde en moralsk tran til å identifisere seg, til å komme på åndelig talefot med de hjemme som trosset fengsel og død med ånd. Gjennom dødsfaren ville han komme dem nærmere, bli en av dem. Mordet på Viggo Hansteen gjorde således et voldsomt inntrykk på ham:

Som et fugleffjell i flammer
føltes sinnet ved din død.

Men det heter videre i dette diktet, som er det vakreste og mest gripende dikt om en venn i norsk litteratur:

I angstbleke ventetimer
foran en ukjent dag,
hvor det står ingensteds skrevet
at selv skal en leve boständig,
er blodet og smerten veket
fra dine ansiktsdrag.

Før sorg er bare den avstand
som skiller oss fra våre døde.
Kastes vi frem til grensen
er veien endt i vårt sinn.

Det er i dette grenseområdet mellom liv og død Nordahl Grieg har møtt sine åndsfrender bak mur og lås her hjemme og i fiendeland. Og på denne trygge moralske grunn får hans krigsdikt preg av den uddødelige norske ånd som seirer i striden med mørkets makter.

Selv er han død, mens hans ånd vil leve videre i hans dikt, som vil minne oss om en vanskelig brytningstid i norsk historie. Hans standpunkt var klart. Høyt og rent heiste han frihetens symboler. Og over hans liv kan vi sette et sitat fra hans dikt "17. mai 1940"

"Frihet og liv er ett"

Norske polititropper i Sverige.

De norske polititroppene i Sverige har ikke hatt noen altfor morsom tid, - av mange grunner måtte ventetiden falle lang. Men ifjor høst ble det liv og fart i tingene. Guttene fikk moderne våpen å øve seg med, og de vet at hjemferden ikke lenger tilhører en usikker framtid. Store manøvre har vært holdt på svensk mark og polititroppene la her for dagen et overskudd av humør og pågangsmot som lover godt.

Inntil for en tid siden var det i Sverige utdannet 1 500 mann til riks-politi og andre 8 000 ble utdannet for å gjøre tjeneste som reservepoliti. Reservepolitiets oppgaver kan etter forholdene bli meget omfattende. Det skal kjennes en mengde våpenslag, lære å storme gater og hus, legge og rydde miner, opprette telefon og telegraf, og i det hele gjøre effektiv bruk av våpen og teknikk. Endel av troppene er i virksomhet i Nord-Norge.

Et stort antall politileire er spredt over hele Sverige, men ingen av krok er så ensom at noen norsk politisoldat har følt seg glemt. De beste norske kunstnere, som selv er flyktninger, har tilbragt mesteparten av sin tid i Sverige på reise fra leir til leir og inspirert troppene med skjemt og alvor. Høytalere på leirplassen melder nyheter fra London, filmer blir kjørt gratis i leirene, og aviser finnes i alle brakker, til og med egne leiraviser kommer regelmessig ut.

I ypperlig kondisjon og med godt kamphumør setter de norske polititropper i Sverige sin ære i å kunne fylle sin oppgave når frihetsklokkene slår.

Kunstige havner - en strek i regningen for tyskerne.

Den tyske propaganda hadde på forhånd fortakt at en invasjon på Kanal-kysten var dømt til å mislykkes - først og fremst fordi de allierte ikke ville finne brukbare havner der. I seg selv var det tyske argument riktig nok. Men ingen visste bedre enn de allierte at havner måtte til. Derfor gikk de like godt i land på en strekning der det ikke fantes havner - og førte "havnene" med seg fra England. Dette var et av de alliertes store trumfkort under invasjonen.

De førte med seg 2 havner, og hver av dem var av størrelse omtrent som Gibraltars havn. De var fabrikkert i all homolighet i engelske kystbyer, en del her og en annen del der - flåter, kraner, kaier broer og 20 meter høye betongblokker som var fylt med komprimert luft for å holdes flytende. Selvs overfarten var et mesterstykke av sjømannsskap - det forstår en når en hører at enkelte av kaiene ble tauet over i sammenhengende langde av 160 meter. - Værgudene stod ikke de allierte b i. Mens de kunstige havner ble bygget langs franskokysten raste den verste junistormen på førti år, og et av de 2 havneanleggene fikk nødvendigvis atskillig medfart.

Skipene la seg i en rekke utenfor kysten for å virke som foreløpig bølgebryter, og de medbrakte sementkar ble så senket. Innenfor dette ble så selve kaianlegget bygget, som bestod av en hovedkai med flere spesialkaiar. Kaiene lå et stykke fra land, og lange pontongbruer førte fra hver kai og inn til kysten, og døgnet rundt rullet tanks, ambulanserbiler og andre kjøretøier mot land.

Krigen byr på vanskeligheter. Alle blir overvunnet av de allierte ;

Gjenreisningen av vår flåte.

"S vensk Sjøfartstidning" kommer i en artikkel inn på de kreditor Sverige yter Norge i hjelpearbeidet, og til gjenreisningen etter krigen. Bladet forteller at deri inngår et treårsprogram for bygging av skip ved svenske verfter for norsk regning. Første halvdel av dette program skal være godkjent, og forhandlinger om resten pågår. Men da det mangler materialer i Sverige, er betingelsen at disse skaffes fra andre land.

Før krigen brøt ut hadde norske redere plasert kontrakter på skip ved svenske verfter på ialt over 300 000 tonn. Båtene er ferdigbygget, men blir liggende i svensk havn til de kan settes i fart av Notraship eller av de respektive redere som kontraherte båtene.

Endel svenske radikale organisasjoner

har sendt en protest til den svenske regj. hvor de på de skarpeste protesterer på at engelske flyvere, som i 1940-41 slo de tyske flyvere tilbake over kanalen, og som senere har befridd Europa fra det nazistiske terrorveldet, blir skutt ned av de svenske luftvern bare for at Sverige formelt skal hevde sin nøytralitet. S amtidig protesteres på at disse flyvere blir betraktet og behandlet som fiender og fanger.

En av de mange frihetskjempere som har ofret sitt liv i Norges frigjøringskamp er Nordahl Grieg. Bare navnet symboliserer et ukuelig Norge i kamp. Den 17. mai 1942 holdt han en radiotale til Norge som han kalte "Med nordmenn over Norge". Vi skal idag gjengi et utdrag av denne talen, en vakker, stemningsmettet kildring som viser at hans hjerte slo varmt for Norge. Han sier :
" En tur jeg var med på står alene, skinnende blandt de andre. Den varte bare noen få timer, men jeg blir aldri ferdig med den. Den gikk hjemover. Det var en rekognoseringstur langs Vest-Norge, over leden.

Jeg stod bak flygernes plasser da jeg visste at vi måtte nærme oss kysten. Det var grått vær med drivende skyer. De fornet seg til landskaper som lignet det jeg skulle se, og ble borte. Til slutt steg sorte klipper opp av havet med hvitt skum drivende om foten, trossig og majestetisk, men da vi kom nærmere, var det som trær med mørke, fine, åndeaktige grener stod og suste, før alt løste seg opp og drev som taकेflak omkring oss. Så med ett var vi ute av skyene. Sjøen lå grå og klar, og langt inne lå landet. Jeg så Norge. Fjellene. De var så blå. Farven i denne kystlinjen grep meg så underlig om hjertet, den var som blåttøy bleket og skurt og slitt, men så rent, så stolt i sin renhet, som fra et strevsomt hjem. Så kjærlig-blått, så nøysomt-blått var landet der inne.

Vi strøk innover, over de første grå skjærene hvor sjøfugl fløy opp. Men det var bare oss ! tenkte jeg. Vi gikk ganske lavt over øyer og sund, noen meter over knauser og hus og brygger og båter og mennesker. Det var som flygema ville at vi skulle få stryke hånden over landet vårt og leve blandt menneskene dernede, mens vi fløy forbi.

Jeg gikk akterut til blåstret for å se bedre. Glasskuplene var vrent ned, så maskingeværskytteren knelte allerede. Hva var det han holdt i hånden? Det var et norsk flagg, ikke et tøyflagg, for det ville blitt revet i filler. Øyeblikkelig, det var et blikkflagg, malt med kjærlighet hjemme på stasjonen. Han viste det frem, urørlig og stirrende, til landet dernede. Og menneskene reiste seg brått opp i de små fiskebåtene eller de sprang bortover svabergene, som for å følge oss.

Aldri har jeg sett noe skjønnere enn dette malte b likkflagget, og det te lyset av lykke og smerte på ansiktet hos den knelende mannen som holdt det og gjenskjæret hos menneskene dernede; så dyrbare hver eneste ukjent en av dem, i det stenede, olskede landet vårt. "

Nordahl Grieg opplevet ikke å se fruktene av det arbeidet han kjempet for. Han levde og åndet sammen med de vepnede styrker, og fant døden blandt dem. Det var ikke sensasjonstrang som drev ham til det. Men han hadde en moralsk tran til å identifisere seg, til å komme på åndelig talefot med de hjemme som trosset fengsel og død med ånd. Gjennom dødsfaren ville han komme dem nærmere, bli en av dem. Mordet på Viggo Hansteen gjorde således et voldsomt inntrykk på ham:

Som et fuglefjell i flammer
føltes sinnet ved din død.

Men det heter videre i dette diktet, som er det vakreste og mest gripende dikt om en venn i norsk litteratur :

I angstbleke ventetimer
foran en ukjent dag,
hvor det står ingensteds skrevet
at selv skal en leve bestandig,
er blodet og smerten veket
fra dine ansiktsdrag.

Før sorg er bare den avstand
som skiller oss fra våre døde.
Kastes vi frem til grensen
er veien endt i vårt sinn.

Det er i dette grenseområdet mellom liv og død Nordahl Grieg har møtt sine åndsfrender bak mur og lås her hjemme og i fiendeland. Og på denne trygge moralske grunn får hans krigsdikt preg av den uddødelige norske ånd som seirer i striden med mørkets makter.

Selv er han død, mens hans ånd vil leve videre i hans dikt, som vil minne oss om en vanskelig brytningstid i norsk historie. Hans standpunkt var klart. Høyt og rent heiste han frihetens symboler. Og over hans liv kan vi sette et sitat fra hans dikt "17. mai 1940"

" Frihet og liv er ett "

Militær oversikt.

Krigsbegivenhetene har i de siste uker utviklet seg så hurtig at det nesten er uråd til enhver tid å danne seg et klart bilde av situasjonen. Det er særlig vestfronten som har overrasket. Mens de allierte armeer ennå stod oppmarsjert langs Rhinens vestbredd var det vel ingen som turde håpe på en så snarlig endring i situasjonen. Det skyldes vel for det første at Rhinen har vært overvurdert som hindring for en moderne arme og at den tyske oppmars og organisasjon har vært svakere og mindre elastisk enn det var grunn til å tro.

Imidlertid visste det seg snart at de allierte kunne gå over Rhinen akkurat der det passet dem. Som eksempel kan nevnes at bare den 2. brit. armé slo 8 broer de to første dager. Senere er det meldt om flere stabile jernbroer. En stor overraskelse - ikke minst for tyskerne - var de alliertes marine som plutselig dukket opp i Rhinen - 300 km. fra kysten - med svære overfartsbåter på 27 meters lengde, fraktet over land. I løpet av ganske kort tid ble det opprettet en rekke brohoder i omtrent hele Rhinens lengde. Vi skal nå forsøke å gi en oversikt over utviklingen fram til fredag kveld:

Lengst i nord har den 2. brit. arme etter erobringen av Nejmegen forsert de øvrige vannhindringer i Rhin-deltaet, forbigått Arnheim, gått over Twonthe-kanalen, erobret Hengelo og Zutphen samt Almelo på jernbanen Rotterdam-Osnabrück. Troppene presser vider på mot n.v., og det foreløpige mål er tydelig nok østkysten av Zuidersjøen. Dermed vil den tyske retrett fra Sør-Holland være definitivt avskåret. Lenger vest trenger en annen avdeling mot nord etter å ha erobret Nordhorn, ca. 20 km. n.v. for Almelo. Denne avdeling har tydelig Emden som mål, for derved å avskjære retretten også fra den nordlige del av Holland. Tyskerne har forlengst begynt tilbaketrekingen, men de tyske automobilkaravaner er til stadighet utsatt for ødeleggende angrep fra luften, og lider store tap. De energiske allierte framstøt her har ikke bare nili betydning: Matvaresituasjonen i tyskbesatt Holland har i den senere tid utviklet seg til å bli helt katastrofal. Bare i Rotterdam dør det gjennomsnittlig 40 mennesker pr. dag av sult. En hollandsk talsmann har uttalt at tusenvis av hollendere vil dø dersom landet ikke blir befrikket i løpet av 4-5 uker. Det ser dessverre ut til at tyskerne har tenkt å opprette pinnsvinstillinger og bite fra seg til siste mann.

Lenger sør på nordfronten har to allierte armeer under Montgomery fullført en av krigens mest vellykkede og ubetinget mest betydningsfulle knipetangsmanøvre - omringningen av Ruhrdistriktet. Hele den tyske armegruppe B (2 armeer + en panserarme + flere fallskjermdivisjoner) samt deler av armegruppe H er innesluttet her. Tyskerne gjør sære forsøk på å bryte ut, men ringen slutes stadig strammere. Selv om enkelte av panser- eller fallskjermtroppene skulle klare å bryte seg ut, innebærer alene denne operasjon en katastrofe for tyskerne. - Deler av den 9. arme - som deltok i Ruhr - har fortsatt mot n.v. Jernbanen fra Holland er nådd i omtrent hele lengden fra grensen til Minden, 45 km. fra Hannover. Byene Rhine og Osnabrück er således tatt. Weser-Ems-kanalen er også overskredet på flere steder. Enkelte avdelinger rykker videre nord i retning Hamburg, og stod iflg. siste meldinger ca. 50 km. fra denne by. Terrenget som ligger foran ogner seg ypperlig for panseroperasjoner, og byens fall lar nok ikke vente lenge på seg. Andre avdelinger er gått over Weser og støter mot Hannover. Erobringen av byene Bremen og Emden vil få meget stor militær betydning, særlig hvis det lykkes å få inntatt havnene noenlunde intakt. Det vil nemlig bety en enorm lettelse i de alliertes forsynings-tjeneste, som er deres største problem.

Lenger sør støter amerikanske avdelinger langs den sørligste av jernbanene fra Ruhr til øst-Tyskland. Paderborn er passert, og troppene skal stå omtrent 30 km. øst for denne by.

De siste dager har atter bragt midtfronten i brennpunktet. General Pattons tanks ruller atter for full fart mot øst etterat Kassel og Fulda er erobret. Han støter fram i 3 parallelle kiler. Den nordligste har tatt Mühlhausen og støter videre østover. Den midtre kile har tatt Gotha og den sørligste Suhl og Arnstadt, begge rykker videre østover, og stod fredag kveld på de mest fransutte steder ca. 210 km. fra Berlin. Disse avdelinger har høyst sannsynlig som foreløpig mål det store industrisentrum nord-øst for Thüringen omkring byene Halle, Leipzig og Chemnitz m.fl. Dette industrisentrum omfatter bl. a. jern-ull-bomull-silke-salt og Kallindustri. Det er videre sannsynlig at det er hensikten å presse seg nordøstover til Elben. Kanskje det her vil bli et møte med russerne?

Lenger sør opererer general Patch 7. arme. Etter inntakelsen av Aschaffenburg er hans tanks rykket videre mot sør-øst. Würzburg er forbigått, og iflg. meldinger inntil fredag kveld var de forreste tanks nådd ca. 30 km.

fortsettes side 8.

Hjemmefrontledelsen har sendt ut denne

P A R O L E .

Etter de sørgelige erfaringer ifjor har nazistene i år ikke våget å forsøke å innkalle AT-guttene til sesjon. I stedet har de nå sendt ut et spørreskjema til besvarelse. De håper på denne måte å skaffe seg de nødvendige opplysninger. Ingen må imidlertid la seg narre av den uskyldige form spørsmålene er gitt i. De skal danne grunnlaget for senere innkallinger til arbeidstjeneste fram på våren.

Ingen må hjelpe nazistene til å skaffe seg disse viktige opplysninger, og det må derfor være klart at

DISSE SPØRRESKJEMAER IKKE UNDER NOEN OMSTENDIGHET SKAL BESVARES !!!

- Vis samhold -

V idere har Hjemmefrontens bondegruppe sendt ut disse 2 paroler:

Til Bønder, skogeiere og skogsarbeidere ! !

For tiden spiller det norske skogbruket en stadig større rolle for den tyske krigsmaskin. Tyskland har tapte sine største kullfelt i Schlesien og Ruhr, og kan med den reduserte produksjon ikke lenger opprettholde eksport til Norge. For å erstatte dette vil tyskerne forsøke å skaffe seg det skogvirke som trengs til å opprettholde sin krigsindustri, til knøtt til sitt transportvesen, og til jernbanen for å kunne gjennomføre sine troppetransporter. En tysk representant ved Reichskommissariatet uttalte nylig overfor disse krav spiller honsynet til den forstmessige røkting av skogene ingen rolle. Det vil bli snauhogget brede belter langs med jernbanelinjer og våier, der transporten er lettest. Nå har "riksfullmektig" Astrup offentliggjort retningslinjene for denne hogst, som dersom den blir gjennomført, vil ødelegge våre skoger for generasjoner og kanskje for alltid. Det er derfor en nasjonal plikt ikke å hjelpe nazistene i dette arbeid, men i størst mulig utstrekning hindre at skogene blir ødelagt.

Ingen må derfor påta seg eller hjelpe til å skaffe tømmer til disse formål. Derimot må det i størst mulig utstrekning hugges til andre formål. Vi vil etter krigen trenge store mengder til brensel og til våre sagbruk. Det bør derfor settes i gang forstmessig forsvarlig hugst i størst mulig omfang, med den hensikt å kunne holde tømmeret i reserve. Bønder og skogeiere oppfordres til å utnytte ledig arbeidskraft til dette formål.

Til bønder og skogeiere..

Okkupasjonsmaktens manglende evne til å skaffe råstoffer til vår industri medfører at en rekke industriarbeidere og delvis også anleggsarbeidere etterhvert vil bli arbeidsledige.

Det er en nasjonal plikt å skaffe disse personer utkomme. Bønder og skogeiere oppfordres til i størst mulig utstrekning å søke arbeidsstøkken beskjeftiget med opprydding, reparasjonsarbeid, vedhogst o. lign. Dette er imidlertid avhengig av de enkelte bedrifters beskaffenhet og økonomiske ressurser, og alle arbeidere kan ikke regne med å bli hjulpet på denne måte. Det er derfor viktig at så mange som mulig overføres til jord- og skogbruk.

Bønder og skogeiere oppfordres til å søke å skaffe arbeid til flest mulig av disse folk. Dette gjelder i første rekke industriarbeidere, og da særlig slike som har hatt tilknytning til yrket. Også anleggsarbeidere som har vilje og evne til å utføre godt arbeid bør tas imot. Her bør man imidlertid selv bestemme hvem man vil ha, og disse kan sies opp på kort varsel.

TA IMOT ALLE DE SOM MED RIMELIGHET KAN BESKJEFTIGES ! !

Vi går en vanskelig tid imøte. Vis i gjerning at du er en god nordmann.

- FIENDEN LYTTER ! !

Siste meldinger fra frontene.

Vestfronten.

Falskjemntropper er landsatt i det nordlige Nederland, og de siste meldinger går ut på at disse har oppnådd kontakt med de allierte stryker som ryker nordover gjennom Nederland. Luftlandetroppenes hovedoppgave er å skape orden i tyskernes retrettlinjer, og dette er lykket. Zuphen er inntatt. Øst i den nederlandske grensa støter kanadiske panseravdelinger mot nord. De har inntatt Méppen, rykket over Ens, gått videre 13 km. nordover og står nå 60 km. fra Emden.

Britiske panserstyrker som rykker mot Bremen har inntatt Riode, 8 km. sørøst for byen. I Bremen står bl.a. deler av SS panserdivisjon "Viking" som er trukket tilbake fra Ungarn. Andre panseravdelinger nærmer seg byen både fra sør og s.v. 30 km. nord for Hannover er veien mellom Hannover og Bremen avskåret. Panseravdelingene står 11 km. fra Hannover, mens andre enheter har rykket forbi byen og står 30 km. fra Braunschweig. Store branner raser i Bremen, Lübeck Hannover og Hamburg.

Innsnevringen av Ruhr-lommen fortsetter. Det foregår gatokamper i Essen, og Hamm og Gelsenkirchen er erobret.

I Bayern har den 7. amerikanske arme inntatt Schweinfurt, mens all motstand er brutt i Würzburg n.v. for Nürnberg.

Lengst i sør har den 1. ste franske arme inntatt Pforzheim og Crailsheim den siste 60 km. fra Nürnberg.

De allierte tar i vest en mengde fanger daglig. I første uke av april er det gjennomsnittlig tatt 37 000 fanger om dagen. Dette svarer til 3 norddivisjoner. S iden overgangen over Rhinen er det ialt tatt 351 000 fanger i Wien.

fortsetter kampene inne i byen, og russerne har erobret 3 av jernbanestasjonene og arsenalet. Samtidig er 2 byer, Tulln og Neu Lindbach, begge ca. 25 km. vest for Wien inntatt, og nord for byen fullfører Malinowski sin innrigning. Han har kommet fram til Morava på en 60 km. bred front. Tolbuchin har oppfordret Wiensbefolkning til å motsette seg evakuering og hindre at nå varelagre kjøres vekk fra byen og forøvrig organisere motstandsbeveidelse mot tyskerne. I Moskva er det sendt ut en erklæring om at Sovjet ikke ønsker noe landavstæelser fra Østerrike, og ønsker ikke å gjennomføre noen sosial forandring i landet. Sovjet vil utrydde nazismen i O. og ønsker å gjenreise et demokratisk Østerrike.

Stormen på Königsberg

er begynt, og det er allerede tatt 15 000 fanger. Russerne har inntatt havna i byen.

Flyvirksomheten utenfor Nordskekysten

er i løpet av de siste uker 5-doblet, og en rekke tyske transportskip er senket. For noen dager siden ble et skip senket utenfor Strömstad. 700 tyskere mistet livet.

- - - o - - -

Militæroversikt - fortsatt.

videre i retning Nürnberg, som sansynligvis er det foreløpige mål med sitt industrionråde. Troppene vil antagelig trenge videre mot s.ø. i retning Donaudalen, som egnert seg fint for motoriserte avdelinger. Et steds i denne dal vil det sannsynligvis bli møte med russerne, som trenger nordover fra Østerrike. Avstanden er nå snau 300 km.

Lengst sør presser den 1. franske arme videre østover etter inntagelsen av Karlsruhe. Avdelingene er nådd 30-40 km. i retning mot Stuttgart. Det er betegnende for de alliertes glimrende planlegging at de foreløpige mål også her er et viktig industrisentrum - Heilbronn - som ligger i det stuttgartiske industrionråde allerede er inntatt.

Hvor lenge vil Tyskland holde på før lederne innser det håpløse i kampen og gir opp? Det er vel det mest aktuelle spørsmål nå om dagen. Ingen kan svare på det. General Eisenhower skrev nylig i et personlig brev til Roosevelt at han ikke hadde tro på noen organisert tysk overgivelse, men at han trodde at tyskerne ville hjelpe hvor en kom over dem, og at de allierte selv måtte bestemme tidspunktet for når den organiserte motstand var opphørt. En ting er ihvertfall sikkert: Tyskland har tapt krigen!

- - - o - - -

Minnehøytideligheten i
Whestminster Abbey.

Minnegudstjenesten for Danmark og Norge i Whestminster Abbey i London den 9. april ble en storstilet begivenhet. Det var første gang i kirkens historie at det ble preket på norsk og dansk der. H.M. Kongen og H.K.H. Kronprinsen var til stede, og dessuten var det møtt fram representanter for 20 allierte nasjoner. Den norske og den danske koloni fyllte kirken.

Høytideligheten ble åpnet ved at 3 frivillige bar det norske og danske splittflagg fram til alteret. Ritualet gikk på engelsk og domprosten åpnet så med denne bønn:

"Herre, vi takker og priser ditt hellige navn for det eksempel som Danmark og Norges kirke og folk har gitt hele verden i denne tiden. Vi takker for den hjelp disse folk har ydet, og for at de har vist at åndens våpen er sterkere enn kjødets våpen. La oss følge deres eksempel. La oss lære å tiere deg Herre."

Pastor Sandbæk fra Danmark holdt deretter en kort tale, så besteg biskop Fjellbu prekestolen.

Han begynte med en kort bønn, og takket herunder Gud for det de allierte nasjoner, England, Frankrike, Sovjet og U.S.A. samt alle andre allierte har gjort i det godes tjeneste under denne krigen. Han nevnte også spesielt Nederland, som har lidt så meget.

Vi skal her gi et referat av hans preken:
To folk står idag samlet bak et felles minne og foran et felles mål, det danske og det norske folk. Et sorgens minne har vi felles fra den 9. april 1940, den forfærdelige dag da våre fredselkende og nesten våpenløse land ble tatt med vold og makt av de nazistiske tyranner. De erklærte krig også mot vår sjel og undertrykket vår samvittighet. Det danske og norske folk har en felles historie. I over 100 år har vi stått sammen. Men vi har ikke alltid forstått hverandre like godt. Ikke alltid har vi holdt sammen i sorg og glede.

Den fullstendige sammensmeltning skulle skje gjennom et sorgens minne. Etter den 9. april 1940 er vi blitt et broderfolk som aldri før i historien. Vi har fulgt Paulus's ord: Kappes om å hedre hverandre! Dette ord blir nok dessverre ikke fulgt av alle, og spesielt i forholdet mellom nasjonene har det vel nærmest vært ukjent. Enhver vil helst søke til sin egen fordel. Men nettopp dette ord passer på det danske og norske folk. Den norske hjemmefronts seige og ubrytelige holdning har gledet det danske folk. Og da det danske folk reiste seg til kamp mot tyrannene, da ble kampen fulgt med den største interesse av det norske broderfolk. Vi kappes om å hedre hverandre. Vi har derfor rett til å tre fram for Herrens åsyn og sammen bære fram våre bønner.

Apostelen sier: I skal glemme det som er bak. Dette er så vanskelig for oss. Våre sinn er fylt og vil helst minnes det som ligger bak i denne krigens tid. Og meget må ikke glemmes. Vi må ikke glemme dem som har satt livet inn for landet vårt, deres minne skal leve. De måtte dø fordi de strakte seg mot det som ligger foran. De fant at livet ikke var verdt å leve hvis det ikke bestod av annet enn maten. De er døde, men ånden deres skal leve i vårt sind i framtiden. Vi skal minnes dem som fikk den ukjente soldats grav fordi de falt i fiendens hender. Når vi idag er samlet her, la oss da be for dem som har mistet sine kjære. Jesus sier: Hvis ikke hvetekornet som faller i jorden dør, bærer det bare et strå, men hvis det dør, da bærer det mange fold!

Disse menn døde ikke forgjeves. Frukten av deres offer skal vi høste i framtidens Norge og Danmark. La oss ikke skuffe dem som ofret alt for oss, endog livet.

Det som skjedde den 9. april 1940 og som siden er hendt har på det dypeste krenket de hellige bud. Vi følger ikke Guds bud hvis vi dekker over dette. Gud vil ikke at syns skal glemmes, men erkjennes. Som man sår, skal man også høste. Vi preker ikke hevn eller hat, men vi må gjøre det klart for all verden, slik at det som er hendt siden den 9. april 1940 aldri mer skal kunne skje. En sund moralsk reasjion er et folks dyreste eie.

(forts. neste side.)

Minneytideligheten, fortsatt.

Og det er ikke alt som ligger bak som må glemmes. Men apostelen har rett. Glem det som ligger bak og strekk deg fram mot det som ligger foran. Vi skal ikke stanse opp ved det negative, men strekke oss fram mot det positive mot målet. Hvis vi tenker tilbake på det som skjedde i krigstiden vil vi finne at det er kampen for det som ligger foran oss som trer tydeligst fram. Kampen for de evige verdier, som hele vår kultur er bygget på, kampen for sannhet, frihet og rettferdighet. Krigen har vart for lenge. Hatet har fylt våre sind. Det som ligger bak må glemmes, viktigere er det som ligger foran. Alt skal bli nytt. Vi har alle et felles mål.

Krigen har samlet oss. La ikke freden skille oss. Vi skilles hvis partiinteressene for skygge for målet. Vi skille hvis vi presenterer regning i stedet for å betale vår gjeld til landet. Mens vi har kjempet mot nazis-glerne at nazismens ånd er av satan. Vi må sanle oss om de verdier vi har kjempet for. Også synd kan rettes opp. Korset dømmer syndere. Det dekker ikke nen avdekker synden, men det gir samtidig håp for dem som erkjenner sin synd. Korset gir forsoning.

Den 9. april, på femårsdagen, presser krigens problemer seg inn på oss alle. Vi diskuterer dem alle etter beste evne. Selv har jeg i beskjeden målestokk begynt å løse dem. Jeg har fått merke at det er mange av dem, fra nat til moral. Man blir straks lavmelt når man står midt oppe i disse ting. Mat kan nok etterhvert skaffes. Guds jord er rik nok til å gi mat nok til oss alle, når bare fornuften igjen får råde. Hus kan bygges opp igjen. Det vanskeligste er den moralske gjenreisning. Verre enn uår på sjø og land er uår i folket; sier Kongespeilet. Krigen har ødelagt meget av folkets karakter. Barn og ungdom har fått en dårlig start. Og det dårlige i folket er også i sannhet trådt fram under krigen.

Vi går inn i freden uten illusjoner, men la oss ikke også gå inn i den uten kirkens bud, uten den hjelp som kristen tro og moral kan gi oss. Hvis ikke kirkens budskap får være med å bestemme veien vi skal gå, da går verden til helvede selv om krigen vinnes. Dagen nærmer seg. Dagen nærmer seg.

Stundom spør vi oss selv om hjertet vil holde den dag. Ingen nå bidra til å forstyrre den store glede. Ingen nå medvirke til å forandre gløden til sorg og skuffelse. La oss med den Hellige Ånd strekke oss mot det som ligger foran. Press forward!

Den stanningsfulle høytidelighet varte i over en og en halv time og ble avsluttet med salmesang fra forsamlingen.

Et jernbanetog med V-2 raketter

er blitt erobret av de allierte i Tyskland. Rakettene skulle fraktes til utskyttingsstedet, og tyskerne ble så overrumplet at de forlot toget i fullstendig uskadd stand. Ved hver raket var det dessuten et forseglett rør som inneholdt fullstendige instruksjoner om raketts utskytning, innstilling m.m.

Siden invasjonen i Europa

har de allierte tatt over 1.300 000 fanger og 3/4 million av disse oppholder seg fremdeles på det europeiske fastland hvor de er fordelt på 21 leire.

På Grini

er det f.t. 5 200 fanger, og fangenummeret er kommet opp til 18 900. Tysk tortur.

I nærheten av Gotha har de allieret kommet over en SS-konsentrasjonsleir hvor det vesentlig befandt seg polakker. Flere tusen fanger har her mistet livet, og da de allierte soldater rykket inn i den, fant de 80 døde polakker. Sivilbefolkningen i byen ble tatt til vitne på grusomhetene og leiren ble forevist dem, så de senere vil kunne vitne om dette, når de skyldige skal ha sin straff.

I Skagerak

ble 6 tyske transportskip satt i brann tirsdag. Skipene antas å ha ført olje til de tyske u-båter i Norge.

H.M. Kongen har sendt følgende budskap til det norske folk i anledning den 9. april:

Kjære landsmenn ute og hjemme!

Åtter opplever vi en 9. april under tysk besettelse. Det er nå gått 5 år siden tyskernes feige overfall på vårt fredelige land. La oss på denne dag samle oss i ærbødighet og minnes de menn i de militære styrker og de sjøfolk som er fallit ute og de menn og kvinner som er fallit på hjemmefronten. Det er nå grunn til å håpe på en snarlig fred, men den tiden som er igjen kan stille oss på harde prøver. La oss hjer på vår plass anstrenge oss for at disse menn og kvinner ikke skal være fallit forgjeves.

La oss anstrenge oss mer enn noensinne for den gjerning som ligger foran oss og under det felles motto: A lit for Norge!

Den britiske utenriksminister Anthony Eden har likeledes sendt et budskap i anledning den 9. april:

5 hårde år ligger bak i kamp mot de nazistiske voldsmenn. Hele denne tiden har det norske folk ute og hjemme stått samlet under sin ukuelige konge Haakon den 7. i en stadig og intens kamp for frihet og demokrati.

I denne kamp har det norske folk kjempet side om side med det britiske, og det tradisjonelle vennskap mellom de to nasjoner er blitt knyttet fastere til et enestående broderskap. Med sin innsats, ikke minst med sin krigs- og handelsflåte, har det norske folk skapt beundring hos det britiske folk. Ikke minst gjelder dette den norske hjemmefronts seierrike kamp. Denne kamp har i den senere tid fått en ny side ved den vepnede innsats. Offensiven mot fiendens transport og forsyningstjeneste har vært fremragende planlagt og utført i forståelse med de alliertes overkommando, og det er oppnådd bemerkelsesverdige resultater.

I dette øyeblikk da Tyskland er i ferd med å bryte sammen ytes en innsats som i størrelse langt oppveies av dets lille antall. Vi må fortsatt regne med at fiendens desperasjon vil kreve ofre, men vi kan i alle fall si at slutten på lidelsene er i sikte.

Når Norge atter er fritt vil de bærende krefter tre fram og Norge vil kunne innta sin verdige plass i de Forenede Nasjoners Råd.

Det norske og det britiske folk er knyttet uløselig sammen under de samme demokratiske idealer. Til disse bånd er det kommet et nytt. Vi har vært utsatt for den samme fare, sammen har vi tatt kampen opp og sammen tar vi del i den felles seir!

Hjemmefrontledelsen har sendt ut følgende:

P A R O L E

I den senere tid har NS-fylkesførere flere steder innkalt folk til møter. De er der forelagt erklæringer mot sabotasjen og bolsjevismen, og er blitt stilt overfor valget mellom å skrive under eller å bli betraktet som medansvarlig, og med de følger det vil få.

Dette kan vi ikke finne oss i. Det er svikt mot fronten å møte opp. Det er dobbelt svikt å skrive under erklæringer til bruk for NS-propaganda mot de hjemmestyrker som med store offer kjenper for å hindre fienden i å transportere forsterkninger fra Norge til frontene i Tyskland.

Det er likegyldig hva for trussler som blir brukt. Den dag de som kommer i kamplinjen bøier unda bare fienden truer, den dag har vi ingen front.

Møt ikke opp frivillig. Ved å møte opp har du allerede blottet en svakhet som fienden vil vite å utnytte til hardere press.

Blir du hentet med makt, skal du nekte å innlate deg i diskusjon med fylkesføreren. Du kan lett komme til å si ting du vil komme til å angro på eller som gjør din stilling farligere.

Skriv selsagt i k k e under noen erklæring.

Det er f o r f e d e r i i !

NB! Vi gjør våre lesere spesielt oppmerksom på den omfattende tyske veikontroll som av og til blusser opp. Vær alltid forberedt på dette, og ta dine forholdsregler. Undgå såvidt mulig transport av avisen etter nrkots frembrudd. Bonytt dagen, da har du bedre oversikt over veien!

Vestfronten.

Tysklands skjebnetime nærmer seg nå med stormskritt, og de meldinger som nå løper inn er nærmest av sensasjonell art. Det er på vestfrontens mellomavsnitt at framrykningen foregår med kjempeskritt, nesten uten tysk motstand. Med en fart av 100 km. i timen rykket de amerikanske panserdivisjoner østover, og Hannover ble i første omgang inntatt av 200 infanterisoldater, etter at de utenlandske arbeidere hadde besatt omtrent hele byen. På veien inn til byen møtte panseravdelingene bare en eneste Tiger-tank som var plassert under en jernbaneviadukt, og mannskapet som bestod av 5 mann lå inne i den og sog.

Etter inntagelsen av denne byen har de allierte styrker rykket videre norover, og 2 britiske divisjoner står allerede på østbredden av Elben, hvor det er opprettet 2 bruodder. Panserstyrkene rykker derfra vider over Luneburger heide mot Hamburg.

En annen kile rykker østover fra Hannover, og det foregår gat kamper i Braunschweig. Den mest oppsiktsvekkende melding idag er imidlertid at den 9. amerikanske arme har rykket videre 90 km. østover i løpet av det siste døgn, og har nådd Elben i Magdeburg. Samtidig rykker den 1. og den 3. dje amerikanske arme mot Elben syd for Magdeburg. Mot Elben rykker således nå 9 divisjoner og 3 panserdivisjoner. Avstanden fra Elben til Berlin på dette sted er var 120 km, og avstanden til russernes Ode front er 200 km. Luftwaffe gikk opp for å forsøke å hindre framrykningen mot Elben, 37 tyske fly ble skutt ned.

Samtidig rykker Pattons arme mot Leipzig, og står bare 25 km. fra byen, idet fortropper har nådd fram til Halle. Meldingstjenesten fra de forreste frontavsnitt er for øyeblikket sperret av sikkerhetshensyn.

Fra avsnittet lenger sør meldes at Koburg er erobret.

Innsnevringen av Ruhrrommen, hvor det står mellom 120-150 000 tyskere, fortsetter, og Borchum er inntatt.

Ved Grailsheim har den 1. ste franske arme trukket seg noe tilbake.

Østfronten.

Königsberg er stormet av russerne, og byens kommandant overgav byen etter 5 dagers kamp. I løpet av disse dagene ble det i byen tatt 92 000 fanger, derav 4 generaler. Hertil kommer at 42 000 tyskere ble drept. Ved inntagelsen av byen tok russerne et stort bytte, blandt annet 2 000 kanoner, 800 lokomotiver, og 8 500 biler.

I Wien foregår de avsluttende kamper, og russerne har erobret 20 av byens 22 distrikter. Russiske avdelinger står 70 km. vest for den østerrikske hovedstad, og befolkningen inntar en meget tyskfiendtlig holdning. Russerne understøttes av østerrikske partisaner, og befolkningen motsetter seg tyskerenes evakueringstiltak.

Utenfor norskekysten

fortsetter den livlige britiske flyvriksomhet, og utenfor Porsgrunn er 5 tyske transportskip skadet. Et tysk fly ble skutt ned, dessuten ble en Messerschmidt skadet da den skulle lande igjen på Sola.

Igår var britiske fly over Sandefjord, og ble livlig beskyttet av det tyske luftvern. Flyene kastet ingen bomber mot Sandefjord. Den eneste skade som oppstod i byen var at tyskernes luftvern antendte deres eget höylager nede på havna.

Fiskekutteren "Havøy" er oppbragt utenfor norskekysten av britiske sjöstridskrefter.

"Admiral Scheer",

det tyske lommelagskip på 10 000 tonn er senket på havna i Kiel. Tyskerne har nå bare et lommelagskip igjen, nemlig "Deutschland".

V i s - f o r s i k t i g h e t .

Kvinnens innsats.

Det er ikke så ofte vi hører noe om kvinnens innsats i vår frihetskamp. For en stor del fører de en stille kamp, som ikke så lett kommer til synlig uttrykk. Men de må derfor ikke undervurderes. Uten deres holdning og innsats ville vår nasjonale front vært en umulighet. Vi finner det derfor på sin plass ved dette høve å gi dem den honnør de fortjener.

Utallige kvinner tar side om side med sine rannlige kolleger aktivt del i kampen her hjemme. Hundrevis av dem er blitt arrestert, og alle disse har vist en holdning som har avtunget respekt ikke bare hos oss, men også hos våre fiender. Flere er døde i tysk fangenskap, og vi har også eksempler på enkelte som har tatt sitt eget liv for å undgå å angi andre.

En rekke kvinner står i dag i aktiv kamp på utefronten som sykepleiersker, kontordamer o.l. Og de fleste av dem står der etter at de på eget initiativ har lagt bak seg eventyrlige reiser med livet som innsats.

Titusener norske sjömannshustruer og -mødre har i over 5 år gått i stadig spenning og lengsel etter sine kjære. De har vist en holdning som er norske kvinner verdig, og har ikke latt seg knekke av mismot eller savn. Med sine henders arbeide har de skaffet utkomme for seg og sine.

Nesten like mange har idag sine kjære i tyske fengsler i og utenfor landet. Også de tar sin skjebne med ro og verdighet. De bryter ikke sammen, de vet at de i så fall ville gjøre sine og landet en björnetjeneste. Nei, de tar fatt med friskt mot, for ikke å ligge noen til byrde. Lengselen blir de nok ikke kvitt, men den får en stadig mer hengiven form.

Dette ubrytelige fellesskapet mellom norske menn og kvinner er selve grunnvolden for vår faste hjemmefront. Det har nazistene forstått, og med alle midler har de forsøkt å søtte en kile inn her. Særlig har sjömennenes og de arrestertes pårørende vært utsatt for et hardt press, økonomisk som psykisk. Men alle slike forsök er blitt avvist med avsky og hatte. Våre kvinner har ikke latt seg skremme og de blir fratatt heim og lønn. Nazistenes propaganda vil så gjerne ha det til at de bebreider sine menn som "lot dem i stikken". Aldri er vel tingene blitt stillet mer på hodet. Nei, beundring, det er ordet. Beundring og stolthet fyller deres hjertes. Glade og takknemlige tar de fatt. Dermed gjør de sin innsats, først og fremst for sine, men dergjennom også for landet.

Hundrevis av våre kvinner har i disse årene tatt imot det tyngste budskap noe menneske kan få. Men om det har vært i form av et Rödekorsbrev fra oversjöiske land eller Tyskland, gjennom en liste i dagspressen over myrdede gissler eller i form av en blodig klesbylt fra Gestapo, så har de også tatt det med verdighet.

En ung sjömannshustru fikk besök av presten. Hun bleknet, etpar tårer presset seg fram, og før presten hadde sagt et ord, sa hun: "Jeg følte det, visste det. Han var for god til å leve. Men han døde for Norge, for meg og for hans framtid!" Hun nikket mot gutten på fanget, som aldri fikk se sin far.

Hustruen til en som ble skutt under den såkalte Sandefjordsaffären, sa til fengselspresten da hun fikk beskjed om krigsrettens dom: "Vil De tröste min mann så at han tar det med verdighet." - En hustru med flere mindreårige barn skrev til sin mann som ventet dödsdom i en annen sak: "Når din dödsdom kommer, skal du ta det rolig og behörsket."

Krigen har satt vårt folk på en hard prøve, og har av enkelte krevet offer som synes ufattelige. Men vi vil tross alt gå styrket og seirende ut av kampen. Et folk som har inntatt en slik holdning kan ikke dö!

Fra en av våre lyriske medarbeidere har vi mottatt en skildring av en kvinnes stille innsats, i dette tilfelle ved hengivenhet og offervilje inn-til döden:

Kvinnen i våre hjertes.

Ikveell er han ute
og her er så stille
for lille gutt sover nok alt.
Han ligger så trygt og drömmer den lille
om prinsen som jeg har fortalt.

(forts. neste side.)

Kvinnen i våre hjerter, fortsatt.

Jeg prøver å sove.
Å - bare jeg kunne,
men tankene gir ikke ro.
Tenk om vårt liv nå i natt går til grunne
på alt det jeg ikke forstod.

Å, Gud være lovet
der går det i trappen.
Det er - ja, det nå være ham.
Jeg skynder meg opp, tar i hast på meg kappen,
på bordet står ferdig litt mat og en dram.

Jeg er litt urolig,
men prøver å virke
så uberørt. Intet er hendt.
Men inni meg toner en sang som fra kirke
hvor lyset og gleden er tendt.

Vi ligger i sengen
hans arm om min skulder
og allting er fredfullt og godt.
Da høres fra stuen et skremmende bulder.
Jeg ser på ham. Han har forstått.

Døren blir åpnet
to lyskegler spiller
de leter og stopper til slutt.
Å, Herre min Gud, slå det lyset i filler.
Jeg vet det. De søker min gutt!

Jeg ser han i lyset
hans trekk blir så hårde
han kaster seg fram i et sprang.
Spar ham! Jeg skriker det uten en tåre,
og gjentar det gang etter gang.

Skuddene smeller
han tar seg til hodet
og hånden blir blodig og rød.
Jeg ser det, men vil ikke tro det.
Å, Gud gi meg kraft i min nød.

Jeg hører det ikke,
jeg vil ikke høre!
Jeg drømmer, si at jeg gjør!
Jeg bøyer meg, hvisker han inn i øret,
men ser at han bare blør.

Brutalt blir jeg kastet
til side: Gestapo.
De snakker om anger som kommer forsent.
Han var sabotør, en vill desperado,
som bare fikk lønn som fortjent.

Nå er han borte
og alt er så stille
for lillegutt sover tross alt.
Han ligger så trygt og drømmer den lille
om prinsen som jeg har fortalt.

S i s t e nytt fra frontene.

Østfronten.

Med samme kraft som tidligere rykker de allierte armeer videre inn i Tyskland, og Tysklands håpløse stilling tror klarer frem for hver time som går. Gamle strategiske betraktninger har ikke lenger gyldighet. Til tross for en rekke naturlige hindringer som elver o. lign. rykker de allierte tropper frem uten tvil, og de forreste linjer forsynes delvis fra luften.

I Nederland sprer kanadiske styrker seg langs nordkysten, og Arnheim og Zwolle er inntatt.

I det nordvestlige Tyskland har allierte tropper nådd fram til munningen av Ems, rett ovenfor Minden, og det foregår kamper 3 km. fra sentrum i Bremen.

Ruhrlovmannen trekkes stadig tettere sammen, og den er nå splittet i 2, idet 1 og 9. arme har oppnådd kontakt sør for Dortmund. Düsseldorf er nå den eneste by av betydning som tyskerne holder i Ruhr.

På midtfronten holder nå de allierte en 160 km. bred front over Elben, fra Stendal i nord som er erobret. Brufestene utvides og forsterkes.

Lenger syd holder 1. a. arme på med å rydde Halle, hvor Junkersfabrikkene og Leunawerke er erobret. Styrkene i dette område står 5 km. fra Dessau, 12 km. fra Leipzig og 10 km. fra Chemnitz.

Den 3. amerikanske arme har inntatt Hof, 12 km. fra den tsjekoslovakiske grense. Mellom Jena og Bayreuth, som begge er erobret, er en 100 km. bred front i bevegelse østover. Videre er Zeis besatt.

I retning mot Hamburg i nord har allierte styrker nådd Ulzen, 80 km. fra byen.

Østfronten.

Stalin har i en dagsordre kunngjort at Wien er fullstendig erobret, og den russiske fremrykking fortsetter både vest og nord for byen. På veien til Linz har de erobret St. Pölten, 50 km. vest for Wien. Videre er Herzogenburg inntatt.

Ved Østersjøen presser de russiske styrker tyskerne sammen på Samland-halvøya.

I Italia.

Den 5. arme på vestfronten åpnet en ny offensiv, og hele fronten er nå i bevegelse. Voldsomme flyangrep gikk forut.

Antallet tyske fanger

I vest stiger enormt, og mange betydelige nazister er også falt i de alliertes hender. Av de som er kommet til i de siste dager kan nevnes den tidligere rikskansler og ambassadør i Ankara, von Papen, videre prins Wilhelm, sønn av keiseren, Hitlers tolk, lederen av arbeidet med V-våpnen og direktøren for Krupp's våpenkassern.

Gestapos hovedkvarter,

som var evakuert fra Berlin, er tatt i nærheten av Leipzig. Himmlers private brevsamling viser bl. a. at han holdt meget streng oppsikt med Hitler selv.

Visepresident Harry Truman-fortsatt.

Den nye president betegnes som et arbeidsjern og en stor administratør. Han er en ivrig tilhenger av R. ideer, og har erklært at Amerikas politikk vil bli uforandret og arbeidet fortsatt i samme ånd. En av hans første handlinger som president var å gi ordre til at forberedelsene til San Fransisco konferansen skal fortsette, slik at denne kan bli avholdt til bestemt tid den 25. april.

Vi ønsker ham lykke til, og håper at han blir Roosevelt en verdig arvtager.

Roosevelt er død.

Som en bombe på verden kom meldingen om at president Roosevelt er død. Han oppholdt seg i Warm Springs i staten Georgia og utførte sitt arbeid som vanlig torsdag den 12. ds. I kveldingen satt han i haven og lot seg male av en venn. Plutselig klaget han over sterke smerter i bakhodet. Etter et par minutter besvinte han. Det ble straks sendt bud etter lege og til hans hustru som oppholdt seg i New York. Legen kom fram et kvarter etter at han hadde besvint, og konstaterer at presidenten var rammet av hjerneslag. Fruen nådde ham ikke i live. Han døde etter et par timers forløp uten å være kommet til bevissthet ved 22.30 tiden om kvelden.

+ + + + +

Franklin Delane Roosevelt var født i 1882, og ble ikke fullt 63 år gammel. Han var utdannet som jurist, og trådte første gang fram i det politiske liv som assisterende flåteminister under president Wilson. I 1929-31 var han guvernør i Staten New York, en meget viktig stilling. Ved presidentvalget i 1932 beseiret han republikaneren Hoover med stor overvekt.

Som president visste han straks en sjelden handlekraft og tok uten nøling opp arbeidet for å før. Amerika og verden ut av den økonomiske krise. Han vandt snart en enestående popularitet ved sin sympatiske personlighet, sitt mot, sin handlekraftighet og sin redelighet, noe som best kom uttrykk ved at han stadig ble gjenvalgt og nå satt i sin fjerde presidentperiode, hvilket er enestående i U.S.A.'s historie.

Den innstas president Roosevelt har gjort under den nåværende krig vil nok bare historien vite å vurdere fullt ut. Roosevelt så kalrt at Amerika ikke kunne være nytteløs under en europeisk krig, og under hans samlende personlighet ble Amerika etterhvert ledet bort fra isolasjonismen og over til aktiv innsats. Bak ham samlet folket seg til en fast blokk som uten hensyn til politisk oppfatning for full kraft gikk inn for det gigantiske arbeid med å omstille produksjonslivet for krig. Resultatet av dette kom etterhvert til syns. På alle fronter, og i alle verdens deler har våpen fra den amerikanske våpensneie rettet de avgjørende slag mot sivilisasjonens fiender. Og under den nå pågående sluttkamp veler de amerikanske tropper og det amerikanske materiell utvilsomt tyngst i vektskålen.

Det skulle ikke bli R. forundt å se det endelige resultat av sitt arbeid. Han fikk bare se inn i det forgjettede land. Men slik er det ofte i krig. R. var også soldat, kanskje den største av alle, og han falt på sin post.

For krigen vil hans bortgang neppe bety noe. Den er allerede så lenge fremskredet at resultatet er gitt og slutten nær. Men for løsnin, n av de oppgaver som kommer etter krigen, og som kanskje er viktigere enn den, vil hans bortgang bli et smertelig tap. I ideen om en organisasjon til sikring av verdensfreden finner vi kjernen av R. sjel. Hans bærende vilje til gjennom den eneste mulige vei-mellomfolkelig forståelse og samarbeid kombinert med makt og ansvar å bygge opp en ny og bedre verden. I arbeidet for å løse denne oppgaven var han den drivende kraft, og gikk uredd og med ærlig vilje inn for å løse de mest omfindtlige og kompliserte spørsmål.

For oss her i landet har R. stått som eksemplet på den gode statsmann, og vi følger hans bortgang som tapet av en kjær venn. For ham var Norges undertrykkelse eksemplet på den blodigste urettferdighet, og vårt folks holdning eksemplet på den ukuelige motstandsvilje. Vi hadde den glede å nyte hans personlige sympati, noe som også er kommet til uttrykk i hans berømte uttalelse: Se på Norge!

Det forplikter.
Vi lysor fred over hans minne.

+++++

Presidentens bortgang har fremkalt den dybeste sorg verden over. Fra alle land er det sendt kondolansetelegrammer og ved de fleste hoff er det innført hofsorg. I en rekke byer er det arrangert minnegudstjenester og over hele den frie verden vajer flaggene på halv stang. Han ble begravet igår i nærheten av sitt hjem i Hyde Park i New York. Det amerikanske folk visste han sin siste ære ved ett minuttstauset igår.

Visepresident Harry Truman

har automatisk overtatt presidentens funksjoner og har allerede avlagt presidenteden, og taler idag for første gang til kongressen. Han har anmodet regjeringen om å bli sittende, og har tatt tillitserklæringer fra alle politiske partier, fra kongressen, fra de væpnede styrker, fra arbeiderorganisasjonene og fra folket forøvrig.

fortsettes neste side.

En av de mange.

Et intervju.-

Det er ikke så nye som kommer ut om nordmenns skjebne i tyske fangeleirer, og det har forsviddt sin naturlige årsak. Tyskerne holder i lengste laget på sine ofre, slik at de som kunne ha noe å berette for størstedelen ennå sitter i fangenskap. Og de som etterhånden er sluppet løs har slike trusler hengende over seg at de med pinslene friskt i minne finner det klokkest å holde tett.

Men av og til hender det at noen klarer å unnsnippe de tyske bødler, og en slik kar hadde vi forleden høve til å snakke med, før han ennå var kommet i sikkerhet. Men s han ennå var et jaget vilt. Det han kunne berette kan få noen hver til å grøsse. Det bekreftet våre bange anelser om tyskernes metoder, det er et varsko til alle om å utvise den største forsiktighet, samtidig som det er en appel til enhver god nordmann om å fortsette kampen mot terrorveldet.

Vi snakker med vår mann etterat han for annen gang er unsluppet tyskerne, og han er fast besluttet på å la seg skyte ned i kamp heller enn å bli tatt igjen. Bare dette forteller endel om det han må ha gjennomgått. Og han bærer også preg av det. Til tross for at han er en traust og rolig kar, virker han nervøs og jaget. Av og til kan han ligge i villelse i flere timer uten å vite av seg, og da gjenopplever han redslene fra fengslet.

Han kom i fengsel første gang etter å være blitt angitt av en nazist. Etter forholdsvis kort tid klarte han imidlertid å rømme, og merkelig nok ble det ikke spørsmål etter ham. Han ble imidlertid senere angitt pånytt av samme person og denne gang bar det til Akershus. Akershus beskriver han som det rene helvede, som ingen kan danne seg noen forestilling om uten å ha sett det. Vi får inntrykk av en mangel på respekt for menneskeliv som er rent utrolig.

- Satt du i eneselle?

- Ja, og en tid i terrorcelle. Det var bare noe over en meter høy. Inventaret bestod av en datt halm i den ene kroken og en dunk, som skulle tjene som toalett. Langs den ene vegg gikk et varmerør, hvor rottene oppviste sine balansekunster uten å la seg skremme av noenting. Her skulle jeg leve, hvis man kan kalle slikt liv. Her skulle jeg innta min mat, hvis man kan kalle det som ble servert for mat. Her skulle jeg sove, hvis man kan kalle de endeløse mareritt for søvn. Kan noen undres over at vi for sammen som skremte dyr så snart noen tok i selledøren? Kan man undre seg over at enkelte tok sitt eget liv så snart anledning dertil bød seg?

- Hvordan var det med tøy og vask?

- Vi fikk ikke skifte, selv ikke de som hadde klar selv. De måtte ofte gå ned de samme plaggene til de bokstavelig talt råtnet av kroppen.

- Hva har gjort størst inntrykk på deg?

- For evig og alltid vil de tyske kommandoord "hinlegen" og "hitsetzen" stå preget i min bevissthet. Hva de ordene innebærer vet bare den som har opplevd det. Daglig ble fanger beordret ut i fengselsgården hvor de ble kommandert til å slope seg i sølen og gruset, krype på maven, krype på alle fire, opp igjen, om og om igjen inntil de var segneferdige og blodet randt fra opprevne hender og knær.

- Var det bare norske fanger på Akershus?

- Nei, det var også et større antall tyskere der. Soldater og offiserer som hadde forbrutt seg på en eller annen måte, de fleste ved tyveri av rasjonerte matvarer. Tyskerne har streng straff for slikt, og mange dødsdommer ble eksekuert. Både norske og tyske dødsdømte kunne få så meget brennevinn og sigaretter de ønsket før de ble henrettet. Tyskerne drakk seg som regel fulle og ble fullstendig ville. Derimot forekom det aldri at en dødsdømt nordmann drakk seg full. De dømte ble stillet opp med bind for øynene og en bånd på skrå over den ene skuldren med et rødt merke for å antyde hjertets plass. Ofte måtte de øvrige fanger være vitner til de strømmen av blod som fløt etter de mange henrettelser.

- Hvordan var behandlingen av tyske fanger?

- Det er bemerkelsesverdig hvor brutalt de tyske fanger ble behandlet av sine egne. Det forteller litt om hvordan det står til med moralen innen de tyske rekker og hvilke midler som brukes for å holde disiplinen ved like. Således ble en soldat av en offiser tvunget til med gassmasken på å hoppe rundt i fengselsgården på alle fire like til han sognet om. Hvoretter

(forts. neste side.)

Et intervju, fortsatt.

han ble sparket opp igjen og måtte hoppe rundt i fengselsgården påny og slik flere ganger inntil han ikke klarte mer. Da han endelig fikk ta av seg gassmasken strømmet blodet fra øyne, nese og munn. Vedk. offiser fikk etterpå en kraftig reprimande, ikke fordi han hadde mishandlet fangen slik, men fordi nordmenn hadde sett det.

- Var du utsatt for forhør?

- Ja, jeg ble omsider det. De fleste kvier seg i lengste laget for å tro det som fortelles om tyske forhørsmetoder. Ganske enkelt fordi det som fortelles ligger utenfor vår fatteevne. Slik var det også med meg. Men har jeg noengang hatt noen illusjon, er det ihvertfall slutt på den nå.

Dette forhøret artet seg slik at de tyske bødler drev på med meg i 3 døgn under stadige pinsler. (Han viser fram flammende arr på armene og gropene der neglene engang har sittet som ugjendrivelige beviser på de forhørsmetoder tyskerne nytter mot våre landmenn i vårt land.)

"Jeg måtte tie. Jeg kunne ikke annet", sier vår venn til slutt.

Han visste hvilke konsekvenser det kunne få for mange landsmenn, og han kjente sitt ansvar. Det står respekt av en slik holdning, og denne unge mann kan stå som et lysende eksempel.

Han ble dømt til 7 års tukthus. Nå visste han av erfaring at han ikke ville overleve en slik dom. Alene utsikten til et fortsatt opphold i tysk fangenskap, selv om det ikke skulle bli så lenge, fikk ham til å fatte sin beslutning: Han ville, om nødvendig, sette livet inn for å forsøke å komme seg unna.

Det lykkes han virkelig å flykte. De nærmere omstendigheter kan det av gode grunner ikke fortelles noe om.

Nå er han i sikkerhet. Han kan igjen sove trygt om nettene og bevege seg fritt. Men det vil nok ennå ta noen år før den fysiske og psykiske kraft er vunnet tilbake. Ennå en tid vil han nok få tilbakefall og komme i vil- lelse. Men han har livet, og han har friheten!

Den frie pressen.

Den underjordiske, frie pressen har under hele krigen spilt en betydningsfull rolle i motstandsbevegelsen. I dag står den sterkere og mer befestet enn noensinne. Mange ganger har Gestapo og deres medhjelpere i statspolitiet triumfert med å ha knekket de illegale aviser. Det er også sandt at mange gode nordmenn har måttet tåle pinsler og årelang frihetsberøvelse for sin innsats på dette område, men nye krefter har alltid strømmet til. Og pressen har reist seg igjen og tatt kampen opp mot den åndelige mørklegging, som er den absolutte forutsetning for nazismens eksistens.

Den frie pressen dekker i dag et viktig behov hos folket. Riktignok gjennomskuer alle den platte løgnpropaganda som er hovedinnholdet i den tyskkontrollerte presse. Men trangten til objektiv rapportasje om krigsbegivenhetene må tilfredsstilles og kan bare tilfredsstilles gjennom de frie aviser. Og parolene - det som samler alle grupper om bestemte notaksjoner - finner vei fram til alle lag gjennom de uanseelige, stensilerte lappene som går fra hånd til hånd i verksteder, kontorer, butikker og i hjemmene.

Men hva er årsaken til at interessen for de frie aviser i dag er mer framtrødende enn noensinne? Svaret må bli at etterkrigsproblemene nå er rykket oss nærmere inn på livet og at ønsket om garantier for samhold og felles opptreden i løsningen av dem er kommet i forgrunnen. Selv om de underjordiske aviser kan sies å være enige og ensartede, så har de aldri vært ensrettet. Og nettopp dette at fredsproblemene må behandles side om side med dagens oppgaver i kamp, gjør at tilliten til denn presse er blitt ytterligere grunnfestet. Den norske hjemmefronten har stått og står enige i kampen mot undertrykkelse og diskriminering og ønsker i tide å komme fram til en felles plattform for løsningen av de byggende oppgaver som venter når krigen om forhåpentlig ikke lenge er slutt.

("Norgesnytt", organ for nordmenn i Sverige.)

Din karakter

beror i høy grad på hva menneskene ikke kjenner til om deg.

"The Recorder".

Vestfronten.

Utviklingen i vest er fortsatt meget gunstig for de allierte, og det er et faktum at i virkeligheten har hele det tyske forsvar brutt sammen. Tyskerne innrømmer selv at det ikke lenger finns noen sammenhengende fast front, men bare en rekke motstandssentra. Disse kan i høyden sinke den allierte framrykking, men kan ikke på noen måte hindre den. Tyskland har heller ikke noen mulighet for å kunne foreta noen avgjørende motoffensiv, delvis på grund av manglende på reserver og materiell, og delvis på grund av for liten bevegelsesfrihet. Dessuten, hvis de hadde hatt tilstrekkelige styrker, ville de ikke kunne gjennomføre de nødvendige konsentrasjoner med sitt ødelagte jernbanenett, sin mangel på olje og sin vergeløshet overfor luftangrep.

Systemet med enkelte sterke motstandssentra har vist seg å være nyttesløst. I det viktige industrisentrum Ruhr hadde tyskerne konsentrerte betydelig av sine beste styrker, og de siste meldinger går ut på at all-organisert motstand i Ruhr-området er opphørt. Det foreløpige fangetal er 317 000, deriblant flere generaler. Det forlyder også at generalfeldmarsjall Model, som var i dette avsnitt, har skutt seg. Det innløper forøvrig daglig meldinger om høyere tyske embetsmenn som politimestre, borgermestere o. lign. som begår selvmord, av frykt for å møte sin skjebne i form av en rettfærdig alliert rettergang.

Noe av det verste Hitler og hans bande har å bokjempes f.t. er oppløsningstendensen i den tyske hær, som gir seg tydelige utslag hver eneste dag. De fleste tyskere innser at slaget er tapt, og tenker nå mest på å reddo sitt eget skinn. De vil heller leve enn å dø i en håpløs kamp for en gjeng desperante partiledere. Kampen i Tyskland har derfor ikke blitt slik som de fleste hadde tenkt seg, med innbitte kamper fra hus til hus. Tvertimot oppløver de allierte soldater at titusener av tyske soldater, med fullt utstyr, kommer marsjerende sannt med hvite flagg for å overgi seg. Dette hendte bl. a. i Ruhr for et par dager siden, hvor det, iflg. en melding over svensk kringkasting, overga seg 35 000 tyskere i en notoriseret enhet. De allierte soldater stod nærmest maktesløse langs veien på grund av den store mengde fanger som strømmet dem imøte.

Den aktuelle krigssituasjon i vest idag er i korthet følgende etter de siste meldinger som er løpet inn:

I Nederland står kanadiske styrker snau 20 km. fra Amsterdam, og framrykkingen foretas nordover i retning fra Zuidersjøen.

Det foregår kamper i umiddelbar nærhet av Bremen, og britiske styrker har nådd Elbens nedre løp. Lüneburg er inntatt, og styrkene står 15 km. fra Hamburg. Autostartaen mellom Bremen og Hamburg er brutt.

På midtfronten utvider amerikanerne sine bruherover over Elben syd for Magdeburg, som er fullstendig rensert for tyskere.

Amerikanerne har rykket inn i Leipzig hvor det foregår hårde gatokamper.

Nürnberg står i brann, og amerikanske styrker har rykket forbi byen i retning av München.

Amerikanske styrker har gått over den tsjekoslovakiske grensa, og Tyskland er dermed delt i 2, og framrykkingen fortsetter i det nordlige Tsjekoslovakia. Avstanden fra amerikanerne på dette frontavsnitt og til russernes Neisse-front er ikke mer enn 80 km.

Østfronten

Det foreligger fremdeles ingen offisielle meldinger fra Moskva om russernes nye offensiv mot Berlin. Korrespondenter melder bare at russerne har hatt god frengang øst for Berlin. Ved Neissefronten blir det medlt at russerne rykker mot Finsterwalde. I Tsjekoslovakia rykker de nærmere mot Brno, og i Østerrike har de inntatt Mistelbach, et viktig jernbaneknutepunkt i det nordøstlige Østerrike.

Tyskerne deserterer til Sverige fra Norge.

En tysk minesveiper og en vedettbåt er kommet til Sverige. Vedettbåten er den tidligere norske torpedojager "Ørn" som har patruljert i Oslofjorden. Manskaptet overmannet de 2 offiserene som var ombord, og førte båten til Sverige. Forøvrig har de svenske forsvarsdepartement gitt ordre om at alle tyske flyktninger, unntatt deserterere og de som har smittsom syke, skal avvises fra Sverige.

De norske tap.

I en radiotale fra London for noen dager siden gav Per Mønsen endel opplysninger med talloppgaver over de norske tap hittil i krigen. Han sa bl. annet :

Når vi tenker tilbake på krigen og det den har kostet, vil vi gjerne tenke på de store ødeleggelser fra Andalsnes til Kirkenes, fra Elverum til Televåg. Men når vi tenker videre er dette verdier som kan bygges opp igjen. Men vi har tapt verdier som ikke kan erstattes, menneskeliv :

I tiden fra 3/9-39 til 9/4-40 tapte vi 377 sjømenn i nøytral skipsfart, eller onlag 50 pr. mnd. Dette var før krigen kom til Norge, og tallene er verd å merke seg, når en nå hører tyskernes utgydelser om de allierte som overfaller "Uskyldig skipsfart".

Under kampene i Norge hadde våre vepnede styrker et sanlet tap på ca. 1 400 mann.

Av de ca. 25 000 sjøfolk som befandt seg på vår handelsflåte i utenriksfart den 9. april 1940 vil over 3 000 aldri komme tilbake. De fleste omkom under kampen om A tlanterhavet i 1941/42. En rekke er fallt under innsats i Stillehavet og Nordishavet.

Av vår marine, som består av ca. 7 500 mann, er ca. 600 fallt.

Også våre flyvere har hatt store tap. Ikke mange av den som tok kampen opp da Luftwaffe ennå hadde horredörmet over Tyskland, er nå tilbake. Våre flytap kan imidlertid ennå ikke anslås nøyaktig, men anslås til 200-300 mann.

På Svalbard viser 16 trekors at også våre besittelser er blitt forsvart med våpen i hand. 4 nordmenn fant sin grav i Normandie, og 8 under kampene om Walcheren.

Vår hær har ennå ikke vært satt inn i kamp, men befinner seg fortsatt i leir i S kotland.

Hvor mange som er fallt under angrep på vår kyst og under innsats på hjemlandets jord kan vi ennå ikke gi opplysninger om. Men også her har vi hatt smertelige tap.

Most smertelig er vel imidlertid de tap som hjemmefronten har hatt. Tyskerne har vedgått å ha henrettet 324 menn, men det virkelige tall er nok langt større, kanskje dobbelt så stort.

I tall vil våre tap kanskje ikke være så store i forhold til de andre nasjoners. De når kanskje opp til 10 000. Men de vil likevel kanskje bli store i forhold til folketallet. Tapene er derfor så følelige for oss. Nordahl Grieg, som selv falt i kampen under et flyangrep mot Berlin i 1943, uttrykker det slik :

Vi er så få her i landet,
hver fallen er bror og venn.

Og det tragiske er at det gjerne er de bestesom faller. Dette gjelder overalt, ikke minst på hjemmefronten:

De beste blir aldri vår framtid,
de beste har nok med å dø.

Andre nasjoner har gjerne valgt en spesiell dag til å hedre sine faldne på. Vi har aldri hatt noen slik dag, og jeg håper vi aldri får det. De som fallt gikk ikke inn i kampen for å bli hedret som helter. De gikk fordi det var deres selvfølgeplikt. Vi skal derfor hedre deres minne og vise at deres offer ikke var forgjeves, ikke i sten, men i a r b e i d for å gjøre landet bedre å leve i for framtiden."

I Alladins hule.

Under framrykkingen i området ved Gothe gjorde de amerikanske tropper et godt kup, idet hele Tysklands reservebeholdning av valuta ble erobret. I en saltine dypt under jorden, fant de 100 000 kg. gull i bærre, og en mengde pengesodler fra forskejllige land. Det var bl. a 3 billioner tyske mark. Etter en folkenengde på 100 millioner blir det 30 000 mark på hver. Videre var det 2 millioner dollars, 100 000 engelske pund, norske, danske og andre lands penger. Videre var det en anseelig samling av kunstsaker, malerier av Rembrandt m.m. Direktøren for den tyske Riksbank og en rekke funksjonærer var på stedet og ble tatt tilfange. Disse fortalte at skattkammeret var evakuert fra Berlin i feb-mars men at det nå hadde vært meningen å føre deler av det tilbake til Berlin, da seditrykkeriene i hovedstaden var bombet istykker. På grund av de bombeherjede kommunikasjonsnett hadde det imidlertid vært umulig å få ført det tilbake, og ble nå de alliertes krigsbytte.

I et av våre tidligere nummer av avisen bragte vi en liten sang som var skrevet for avisen. Den bar overskriften "Se fram! Gå på!"

Avisen har nå latt utarbeide melodi til denne teksten, og vi offentliggjør idag notene, og håper at våre notekyndige lesere vil bringe melodien videre. Vi gjengir også samtidig selve diktet, som er ment som en liten kampsang for våre hjemmestyrker.

S E - F R A M ! - G Å - P Å !

Hør da jeger-Norges nye kamprop kaller, Hør da jeger, i hvert klokkokklem
Se fram - gå på. Se fram! Gå på! som ringer
Det er deg og meg det nye kamprop kaller, Se fram - gå på. Se fram! Gå på!
Det er deg og meg det gjelder nå. Det er seirens budskap klokken til
oss bringer,
Det er deg og meg den ringer på.

Gå da jeger til den siste store prøve.
Se fram! Gå på! Se fram! Gå på!
Vis at der er klør igjen på Norges løve.
Det er deg og meg den stoler på.

H j e m m e s t y r k e n e

Det er nå blitt klart for alle at det finnes noe som heter de norske hjemmestyrker (HS). Forsvarssjefen har gitt dem åpne ordrer over radioen, statsministeren har talt anerkjennende ord om dem fra London, og brennede tyske oljelagre har fra tid til annen bokstavelig kastet sitt lys over dem. Hva er så de norske hjemmestyrker? Hvem sitter i ledelsen? Ja, - se det ville framfor alt tyskerne gjerne vite, og det er ikke mange opplysninger som kan gis uten skade. HS trenger diskresjon. De nazistiske herrer utfolder all den energiske brutalitet som de er så stolte over å die for å få rede på HS, og HS utfører arbeide som er meget vanskelig å holde skjult. Men noe vet tyskerne, så litt kan en skrive, også om HS.

HS er en del av den norske forsvarsmakt, d.v.s. de er en del av den hær som skal sikre Norges uavhengighet og udelighet etter Grunnloven. De får sine militære ordrer fra forsvarets overkommando (FO). Deres øverste leder er forsvarssjefen, Kronprins Olav, hvis nestkommanderende er general Haistoen. Forsvarets overkommando retter seg nå etter den allierte overkommando for Vest-Europa, SHAEP (Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force), under general Eisenhower. HS er blitt organisert i intimt samarbeid med den norske regjering, der saken har sortert under forsvarsministeren, statsråd Torp.

Men om HS er blitt organisert i samarbeid med den norske regjering, og fortsettes n. side.

Hvordan har den tyske sivilbefolkning holdt ut ?

Detter er et spørsmål som alle og enhver med kortere eller lengere mellomrom må stille seg når vi hører om de voldsomme, uopphørlige og stadig tiltagende flyangrep som daglig rettes mot de tyske byer. Etter en fastlagt timeplan blir fabrikker, industrisentra og jernbanenål langsomt men sikkert jevnet med jorden. Hvordan kan folket holde ut? Spørsmålet får enda større aktualitet for de byer som etterhvert trekkes inn i de militære operasjoner og blir målt til støv av bomber og granater. Den norske krigskorrespondent ved Vestfronten, Leitnant Kåre Gyttfeldt, har funnet svaret, og gjorde nylig rede for det. I hans beretning heter det :

V i kom til den tyske byen Kreffield, som før krigen var et viktig sentrum for tekstilindustrien med svære spinnerier og veverier, men som under krigen er blitt en viktig rustningsby. Vi kjørte kilometer etter kilometer, men alt var i ruiner. Mange av gatene var ikke engang ryddet etter angrepene ifjor høst. Sporvogner og biler sperret veien. Jeg fikk opplyst at 60 % av husene var totalt ødelagt, og ca. 30 % sterkt skadet, og jeg tror ikke tallene var overdrevet. Bare i utkanten kunne vi se et og annet hus som så ut til å være beboelig. Vi så ingen sivile i gatene, og jeg fant dette påfallende. B y en hadde tidligere hatt ca. 150 000 innbyggere, og jeg spurte derfor den amerikanske kommandant om det ikke fantes sivile i byen. "Jo-da", svarte han, "vi har nok av dem. Over halvparten av befolkningen er igjen, men vi kan ikke ha den gående omkrong her for dette er ennå militært område. Befolkningen må holde seg i tilfluktsrommene".

Jeg ble så visst til et slikt rom. Vi kjørte gjennom gatene og kom så til en betongbygning uten vinduer eller dører. Den var av høyde omtrent som en fireetasjes murgård og svært lang og bred. Vi fant tilslutt en liten inngang med en pansret dør. Herfra gikk vi gjennom en gang, rundt et hjørne, inn en ny ferndør, og kom så inn i selve tilfluktsrommet eller retttere sagt rommene. Det var nemlig flere av den, samleren i hele bygningens lengde, flere i hver etasje, og 3 etasjer over og en etasje under jorden. Selve bygningen bestod av metertykke betongvegger som kunne stå seg mot hvilkensomhelst alminnelig bombete. I hvert rom var det køyer, to over hverandre, og 4 dannet en blokk. Mellom be. I hver rom var det ca. 1 meter, altså nok til at en såvidt kunne snu seg. De som bodde der fikk inntil videre bare luften som 2,5 time om dagen.

Køylene stod tett i tett overalt. Her bodde hele familier. Før erobringen var mennene ute på arbeid i fabrikkene om dagen, og barna lekte i nærheten av tilfluktsrommet for snarest å kunne komme i sikkerhet i tilfelle angrep. Slik hadde de levet helt siden angrepene tok til for alvor i januar 1945. Disse 2 000 menneskene som bodde i denne blokken hadde faktisk opphørt å være selvstendige individer for over 2 år siden. De hadde intet familieliv, ingen hjemmehygge. De var blitt offentlige.

Dokteren fortalte meg at sunnhetstilstanden hadde vært slett. Riktignok hadde de bare hatt 9 dødsfall, men de hadde hatt en rekke tilfelle av influensa og skarlagensfeber, samt andre epidemiske sykdommer. Han opplyste videre at det fantes 22 slike tilfluktsrom i byen, og dessuten et stort underjordisk rommet 15 000 mennesker.

De tyskere som bodde her var blitt sløve og likeglade i løpet av disse årene. De ville ikke foreta seg noe som kunne forlenge krigen. Påfallende få av mennene hadde vært med i Volkssturm, som forøvrig ikke engang har fått utlevert våpen på disse kanter, og derfor har vært uten betydning. Alle ønsket bare at det måtte bli slutt snarest mulig. De virket nesten apatiske. Når de visste at vi nå hadde nådd Rhinen, og endog var kommet over, trodde de bare det kunne vare en 2-3 uker innen Berlin var nådd. Og alle var overbevist om at Berlins fall ville bety slutten. De var klar over at det ville bli en vanskelig tid også etter krigen, men dette syntes ikke skremme dem, slutter han.

Sabotasjen i Danmark.

Det danske frihetsråd har regnet ut at sabotasjen har ødelagt danske verdier for en sum av ca. 300 millioner danske kroner. Represalier o. lign. som tyskerne har foranlediget anslås å representere verdier for ca. 100 mill. kroner. Over 1000 dansker er falt i kampen, og over 10 000 befinner seg i tyske fengsler eller konsentrasjonsleirer. De frie danske aviser kommer ut i et samlet opplag av ca. 130 000. Mange av avisene har skiftet redaksjoner 3 ganger, og mange har bare en mann igjen av det opprinnelige persohale.

blitt til fordi norsk ungdom ikke greide å gå å se på at tyskere og norske nazister trampet Norge ned til tysk provins. Små grupper begynte å arbeide sammen for å gjøre en innsats med våpen i hånd for frihet og fred. Det var et farlig arbeid fra første stund, og mange er falt fra før de kom så langt at de kunne se fram til målet, men HS vokste tross alt. De krystalliserte ut ledere, de fikk kontakt med våre myndigheter ute og de ble tilslutt det de er idag, ett av de sterkeste ledd i den norske forsvarsmakt.

Alle grupper av folket samarbeider i HS. Her er ikke spørsmål om sosial stilling eller politisk oppfatning, bare en viljen til kamp under FO's ledelse. Vi er i den lykkelige stilling i Norge at det ikke finnes vepnede styrker som blir ledet etter politiske retningslinjer. Alle norske hjemmestyrker mottar sine ordre fra forsvarets overkommando.

Selvom HS er innlemmet i den norske forsvarsmakt og får sine militære ordre fra FO, er det allikevel et sterkt behov for samarbeid med de sivile motstandsgrupper. Mange spørsmål har direkte betydning både for den sivile og den militære motstand, og sett i videre perspektiv kunne hvorkon den militære eller den sivile motstandsbevegelse ha nådd den styrke den har idag uten gjensidig støtte. Den sivile og den militære kamp er 2 sider av samme sak, 2 uttryksformer for samme vilje til frihet for Norge og til kamp mot nazismen. Hjemmefront-ledelsen (HL) er den samlede ledelse for hele kampfronten.

Lenge var HS en faktor i motsatnden vesentlig på grunn av den skjulte trussel de utgjorde. Tyskerne visste at de eksisterte, og de visste også at i tilfelle ikke den sivile motstandsbevegelses midler strakk til, ville nordmennene gå til åpen aksjon. Riktignok hadde HS ordre om ikke å gå til kamp før tidlig, men tyskerne var klar over at om de f.eks forsøkte en mobilisering i Norge på sin side i krigen, ville HS gi hjemmestyrkene ordre til kamp. Tyskerne fikk en liten påminnelse om dette da de våren 1944 lot Quisling forsøke arbeidsmobiliseringen til tyske formål.

Nå er hjemmestyrkene trådt fram i lysot, ikke de store masser av dem, men noen få, utvalgte representanter. Hele rekken av planmessige angrep mot tysk krigsindustri, mot skipstonnasje, transport og drivstoffer, taler sitt tydelige sprog om den elite av hjemmestyrkerene som har vært i kamp foreløpig. Innsatsen har vært så djerv og har vært ledet med en så rolig intelligens og avvopnende frekthet at en får lyst til å applaudere slik som i gode gamle dager i Helmenkollen. Men dette er ikke sport, det er dødsens alvor. Guttene i HS gjør ikke sin innsats for moro skyld, og ledelsen fører ikke denne kampen fordi det er et spennende spill.

Mennene i HS-allesammen-i hvilken stilling de nå står, er seg sin oppgave bevisst. De tar sin risk, og de kjemper av all sin evne fordi de vil at Norge skal bli rent for tyskere og få sin grunnlov tilbake. De vet at de er et av de sterkeste redskaper i våre konstitusjonelle myndigheters hånd i kampen for et uavhengig og demokratisk styre.

P R O K L A M A S J O N

fra Hjemmefrontens Ledelse.

De allierte soldater kjemper seg inn i Tyskland for å bryte den siste motstand. Vi følger dem med spenning og forventning. Deres kamp er vår kamp, deres seire, våre seire.

Norske sjøfolk, flygere og soldater er med i sluttslaget, hver på sin post. Også norske hjemmestyrker er gått til angrep for å hindre fienden i å føre tropper fra vårt land til de avgjørende frontene. Tysklands sammenbrudd er nær. Men tiden omkring dette sammenbrudd vil stille større krav til vår offervilje, vår disiplin og vårt samhold enn noensinne før. Den innsats vi yter vil avgjøre vårt lands lykke for generasjoner framover.

Fienden har planer om å legge vårt produsjonsliv øde. Om så skjer, vil våre hjemmestyrker møte ham med vopnet makt. Andre nordmenn må følge de direktiver som i en slik situasjon vil komme fra den norske regjering, forsvarrets overkommando og Hjemmefrontens Ledelse.

Samtidig forsøker fienden å undergrave vår tillit til framtiden og skape splig og mistenksomhet nordmenn imellom. Dette skal ikke lykkes. Takket være de sett-ledd som har levd og virket for oss, har vårt folk i mer enn hundre år vært på stadig marsj framover, mot større sosial rettferd, mot en sterkere utjevning klassene imellom, og mot en høyere levestandard. Vårt folkestyre,

Frankrikes gjenreisning.

V i skal gjengi endel tall fra den franske import i tiden 1. nov. 1944 til 1. mars 1945.

313 000 tonn med matvarer.
124 000 " " klær, såpe insulin, peninsulin os.v.
734 000 " " kull.
130 stk. lokomotiver
21 000 stk. godsvogner.
17 600 km. med jernbane samt 200 bruer er satt i stand igjen. Det

franske flyvåpen er idag større enn det var ved krigsutbruddet i 1939.

Tyskernes tap av fly

på bakken viser en sigende tendens, og er for den tiden som er gått av av 1945 følgende: Jan. -174 stk. ødelagt, februar- 568 stk, mars- 1119 stk. og for de 10 første dager av april- 2.000 stk.

De alliertes tap av soldater.

Fra alliert hold foreligger det nå en oppgave over de tap de har hatt under hele krigen. De samlede tap utgjør 1 126 000 mann. Herav er 306 000 mann falt.

Den kommende forsynings situasjon i Tyskland.

Den allierte overkommando har rettet et opprop til den tyske befolkning hvor de blir anmodet om å gå inn for matproduksjonen med full kraft. Det blir framholdt at dette er nødvendig for å undgå en hungersnød i Tyskland til vinteren, da tyskerne ikke kan regne med å få tilførsler av matvarer fra de allierte. Hvis instruksene blir fulgt, vil Tyskland også kunne levere mat til andre land i Europa som trenger det sårt. Den amerikanske hjelpeinstitusjon UNRA har gitt tyskerne klar beskjed om at de ikke kan regne med noen støtte fra den kant, idet de befridde lands forsyninger kommer i første rekke.

I Tromsø.

har det i noen tid oppholdt seg en tysk sprengkommando, som tydeligvis har hatt til oppgave å forberede og planlegge en eventuell sprengning av byen hvis tyskerne må trekke seg ut av den. Samtidig er sprengningen av det så kede slagskip "Tirpitz" forberedt.

Danskene er fram på igjen!

Det rapporteres at 21 danske slepebåter og 2 andre fartøyer har kommet over til Sverige fra Danmark.

Det tyske utenriksdepartement

evakuerte for en tid siden fra Berlin til et sted i sydvest-Tyskland. Det meldes nå at 285 medlemmer av dette departement er tatt tilfange av de allierte i nærheten av Mühlhausen. Samtidig ble en rekke medlemmer av det tyske jernbanedepartement tatt til fange.

Legenöden.

Her i Oslo, som i landet forøvrig, er det stor mangel på leger. Oslo Helseråd averterte for en tid siden etter 7 leger, men det har ikke meldt seg noen habile søkere. Forøvrig er f.t. 5 overordnede legestillinger her i byen ubesatt. Svenske aviser peker på at Oslo Helseråd ikke har noen mulighet for å gripe effektivt inn ved en eventuell tyfus, koppepedimi eller lign.

Den sultende hollandske befolkning

får daglig forsyninger med fly fra USA. To transportfly pr. dag frakter fem tonn matvarer, først og fremst ister og smult.

D I N uforsåktighet kan bidra til å sende gode nordmenn i fengsel.

Ta i n g o n unødige sjanser.

Proklamasjon fra Hjemmefrontens Ledelse-fortsatt.

vår rettssikkerhet, vår rett til å tenke, tale og skrive fritt, vår respekt for den enkeltes menneskes verd, bygger ikke bare på grunnlov og lov, disse vordier er også dypt forankret i hver nordmanns sinn. Derfor er vår kamp mot de nazistiske undertrykkere blitt hele folkets kamp, og derfor har alle fiendens forsøk på å slå opprøkket i vår front ved å sette samfundsklasse mot samfundsklasse, hjemmefront mot utefront, slått feil. Derfor er også hjemmefronten blitt en folkorganisasjon, der menn og kvinner fra alle samfundslag kjemper side om side. Utenfor står bare de som er gått i nazistens tjeneste og de som av svakhet eller frykt undrar sine krefter fra kampen. Innen hjemmefronten spør ingen om politisk parti eller religiøs oppfatning, bare om vilje og evne til strid for Norges frihet.

Hjemmefrontens Ledelse representerer hele den kjempende hjemmefront i intimt samarbeide med våre konstitusjonelle myndigheter utenfor landets grenser. Den er sammensatt av aktive hjemmefrontfolk. Veien til Hjemmefrontens Ledelse går gjennom aktiv og disiplinert innsats innenfor kamporganisasjonene. Den har ligget åpen for menn av alle partier, og alle samfundslag er representert.

Hjemmefrontens ledelse ser på si oppgave som løst når krigen er over, og vi igjen har lovlig styre i landet. Men den and som har preget kampen må leve videre. Vilje til saklighet samt respekt for alle som gjør en innsats i Norges tjeneste har skapt et aktivt samhold over partigrensene. Dette må vi berge over i fredstiden med åens frie mening, brytning mellom partiene. For den krise vårt folk gjennomlever er ikke overvunnet i og med at fienden er ute av landet. Det voldige gjenreisingsarbeide som forresten vil kreve at vi setter inn alle krefter i full gjensidig tillit.

Hjemmefrontens mål er et fritt Norge rensset for nazisme.

Straks krigen er over må vi derfor

1. Gjenopprette fullt folkestyre etter Grunnloven, og så snart det er teknisk mulig holde valg til Storting og kommunestyre.
2. Gjenreise vårt norske rettssamfunn, oppheve alle fiendens politiske lover og forordninger og prøve domer og administrative avgjørelser på et fritt grunnlag.
3. Løslate alle politiske fanger, sørge for at de som er deportert til utlandet blir sendt hjem raskest og trygt, og gi dem som er rammet særlig hårdt av fiendens overgrep oppreisning og erstatning.
4. Få krigsforbrytere og landssvikere hurtig og rettferdig dømt i samsvar med gjeldende lov.
5. Slå hårdt ned på dem som har beriket seg på o. samarbeidet med fienden.
6. Skaffe tilveie de størst mulige mengder av livsviktige varer og fordelen på rettferdig måte.
7. Sørge for at alle får nyttig arbeid ved aktiv beskjeftigelsespolitikk og kontroll med arbeidslivet.
8. Gjennomføre et rettferdig forhold mellom priser og lønninger.

I framtiden må vi føre en nåbevisst og vidsynt politikk med sikte på:

1. Å trygge Norges frihet og selvstendighet.
2. Å skape et samfund med sosial sikkerhet og arbeide for alle, å høyne levestandarden ved å gjenoppbygge landet og øke dets produktivitet.
3. Å la alle eigner komme til sin rett ved å gi ungdommen rikere mulighet for opplæring og studium, uansett økonomiske kår.
4. Å fremme solidariteten mellom de forskjellige samfundsgrupper og styrke nasjonal samkjensle.
5. Å medvirke aktivt til å trygge en varig fred og å oppfylle de forpliktelser som en internasjonal sikkerhetsorganisasjon vil måtte kreve.

Alle nordmenn ute og hjemme kjemper for framtidens frie Norge.

"Og har vi ikke det land onnu, så skal vi vinne det jeg og du".

V e s t f r o n t e n .

Krigen er nå kommet inn i det stadium at en snart ikke lenger kan snakke om vest- og østfront. Det er slaget om den gjenværende del av Tyskland som foregår, og et møte mellom de amerikanske armeer fra vest og de russiske fra øst er nær forestående, og meldingen om dette ventes hvert øyeblikk. I den anledning vil det bli sendt ut en felles erklæring samtidig fra Moskva, London og Washington. Sammensmeltningen av de 2 fronter vil finne sted på et avsnitt mellom Berlin og Dresden, hvor russiske panserkrefter rykker fram mot selve byen Dresden, imøte med den 1. amerikanske arme. Dresden er under artilleriild. Amerikanske soldater har vært så nær russernes front at de har hørt de russiske offiserers kommando gjennom feldd telefonen. - 2

2/3 av Dessau er inntatt, og de allierte står nå langs Elben i over 200 km.'s lengde.

SLAGET OM BERLIN ER NÅ I FULL GANG ! Stalin har meldt at en mur av russiske tanks har nådd Berlin og ruller mot sentrum. De siste meldinger herfra sier at 20 av Berlins forsteder er inntatt. Russerne har rykket langs Ringbanen, og står 2,5 km. fra Alexanderplatz, Berlins sentrum. Russerne rykker inn i byen fra flere kanter, og har foretatt omgående bevegelser, og den tyske rikshovedstad er således i ferd med å bli omringet. Meldingene fra byen er få, men det ser ut til å herske kaos og panikk i byen. Iflg. en svensk pressemelding har tusenvis av tyskere stormet undergrundsbanen for å komme ut av byen. Banen var reservert for sårete, men det brydde befolkningen seg ikke noe om, men kastet disse ut av vognene i vill panikk. Store deler av befolkningen i byen blir drevet med makt ned i tilfluktsrommene, og det er bare fanatiske gutter fra Hitler-Jugend som melder seg til krigstjeneste. Samtidig som de russiske tanks stormer frem, beskytes byen, og utsettets samtidig for vedvarende luftbombardement både natt og dag.

I området mellom Hamburg og Bremen har de britiske styrker oppnådd kontakt med hverandre, og i framrykkingen mot Cuxhafen er en tysk admiral med stab tatt til fange. Tysklands siste slagskip, lommelagskipet Lützow er sterkt skadet, og akterskipet ligger under vann.

Den amerikanske 3. arme har rykket videre inn i Tsjekoslovakia og har tatt flere byer.

I Bayern nærmer allierte styrker seg Regensburg, 100 km. nord for München.

Lengst i syd har franske styrker hatt stor framgang. På en bred front har de rykket over Donau ved Tuttlingen og Sigmaringen, og har rykket helt fram til den schweisiske grense ved Bodensjøen. Gestapo hadde fåyttet sitt hovedkvarter til Konstanz ved Bodensjøen, men har nå måttet flytte i hui og håst igjen. Franske quislinger som hadde søkt tilflukt her kom seg ikke unda. Forøvrig ble 10 000 tyskere tatt tilfange i første omgang. Det fortelles at fru Ribbentrop med datter for noen dager siden kom seg over Bodensjøen i båt og søkte om å komme inn i Schweiz, men ble avvist av de schweiziske myndigheter.

I løpet av de siste 4 dager er 6 store byer i Tyskland erobret, nemlig : Dessau, Freiburg, Stuttgart, Kamentz, Leipzig og Nürnberg.

Russerne

har omringet Brno i Tsjekoslovakia og Morava Ostrava, og har fortsatt god framgang vest for Wien.

I Italia

er tyskerne på vill flukt mot Po-elva. De allierte har inntatt Bologna, og har dessuten rykket 55 km. nord for denne byen. Lenger øst står britiske styrker 3 km. fra Ferrara. Pontongbroer og ferjesteder ved Poelva er bombet, og mange kjæretøier er ødelagt.

De tyske konsentrasjonsleirene

som er befridd av de allierte har bragt for dagen de grusomste forhold. Tusenvis av mennesker er myrdet, og tusenvis har pådratt seg livsfarlige sykdommer. Undersøkelsene i leirene Buchenwald og Belsen pågår, og 10 britiske parlamenstmedlemmer har vært der. Vi skal senere komme tilbake til saken.

- - - V V V - - -

Vi anklager !

Etterhvert som de allierte armeer feier gjennom Tyskland blir den ene konsentrasjonsleier etter den andre befridd. Disse leirene har helt fra de ble født sammen med nazismen i 1933 vært beryktet, men de har stadig vært omgitt av en uvisshetens tåke. Nå er imidlertid sløret trukket til side, og de tilstander som derved er kommet for dagen overgår selv de vildeste fantasier.

De offisielle rapporter som etterhvert sendes ut legger i kanppe ordelag fram ting som er nesten ufattelige for siviliserte mennesker. Vi gjen-gir idag på annen plass en skildring fra en av disse leirene. Det er mer enn nok. Hvis noen ennå skulle være i tvil om hvorfor vi kjemper, bør vedk. studere den artikkelen. Det som skrives er fakta.

Et system som bygger på slike metoder må utryddes, kalt og ubønn-hørlig. Det må utryddes med roten, først da har vi garanti for at disse onde makter aldri mer kan reise seg, og først da blir det levelige og lykkelige forhold på jorden.

Redsleie i konsentrasjonsleirene er fotografert og filmet. Vi hå-per at disse filmer blir kjørt i hver by og landsby verden over, i all sin gru, slik at hvert menneske kan få se nazismens sanne ansikt. Vi håper at ingen svake eller hysteriske sensorer får anledning til å gjøre for store innhugg. Dersom menneskene ikke er sterke nok til å se redslene, vil de heller ikke v-resterke nok til å sikre seg mot dem for alltid.

Den ufattelige sum av lidelser som tyskerne ved sin dyfiske fram-gangsmåte har påført uskyldige mennesker kan ikke gå ustaffet hen. Det er ik-ke hovn, men grunnlaget for enhver sivilisasjon og de grunnleggende rettsprin-sipper, som krever at forbryterne skal straffes. Krigsforbryterne har forbrutt seg ikke bare mot bestemte personer eller land, men mot hele menneskeheten. Derfor er også rettergangen blitt internasjonal : De skal pågripes og straffes hvor de befinner seg.

Vi anklager dem.!

- - - V - - -

Svensk intervensjon i Norge ?

Kretser som står den norske regjering nær har sendt ut en erklæring om det norske syn på spørsmålet om en svensk intervensjon i Norge. Det modde-les et offiselt norsk hold har tatt de skritt som situasjonen krever.

Fra den norske regjeringens vanlige kilder som pleier være godt un-derrettet om forholdene i Norge er det innkommet rapporter som viser at tye-skerne i Norge ikke har til hensikt å gi opp kampen selv om krigen er tapt i Tyskland. Tvert imot er det ting som tyder på at det planlegges og gjøres for-beredelser til hard kamp.

På norsk hold ønsker man selvsagt at Norges befrielse kan skje med minst mulig ofra av befolkningen og minst mulig ødølgødsler, men man er klar over at befrielsen må skje med makt. Man legger i den anledning meget stor vekt på at en eventuell intervensjon i tilfelle måtte skje i størst mulig om-fang og øyeblikkelig etterat det blir klart at den er påkrevet.

Fra svensk hold er det blitt hevdet at en trussel om svensk inter-vensjon kanskje kunne bli den direkte årsak til at tyskerne bestemte seg for møtsatnd i Norge.

På norsk hold kan man overhodet ikke begripe en slik tankegang. Tvert imot er en av den oppfatning at en slik trussel snarere skulle virke mot-satt.

Fra svensk side er det også hevdet at en slik trussel kanskje kun-ne føre til nye tyske voldsdader i Norge, men på norsk hold mener man at selv om så skulle skje kan ikke regjeringen la dette være avgjørende. Spørsmålet om hvilken risiko man er villig til å ta for Norges befrielse må avgjøres av nordmennene. Det norske folk er klar over at kampen om Norges befrielse kan kreve ofre, og folket og den fri norske presse har gitt uttrykk for at man er rede til å ta disse ofre.

Fra norsk hold ser man derfor på situasjonen slik :

Hvis Norge skal ytes effektiv hjelp fra svensk side, må forberedel-sene til dette treffes nå.

Den svenske riksdag er innkalt til møte for lukkede dører imorgen (fredag), og en antar at det står i forbindelse med de forhold som er nevnt her.

Judaspenger er dårlig forretning.

Det viser seg dessverre at det finnes enkelte svake sjeler som lar se lokke av nazistenes pengebelønninger til å bli landsforredere nå i krigens siste minutter. For å tjene noen usle sølvpenge forråder de norske patriotter. Å- det hele går så stille og hemmelig for seg. De kommer som tyver om natten: De sier ikke så mye direkte, de gir bare enkelte små vink. OG NAZISTENE LOVER FULL DISKRESJON. Og dermed tror idiotene at de er trygge og kan nyte sine Judaspenger i sikkerhet for Hjemmefrontens straff.

At disse Judaser er kjeltringer, det vet de selv. At de er dumme, at de gjør en dårlig forretning rent egoistisk sett, er det dessverre ikke alle av dem som forstår.

Vi skal prøve å forklare dem det:

FOR DET FØRSTE: Hjemmefronten har et etterretningsvesen som er overalt. VI SER ALT. VI HØRER ALT. VI REGISTRERER. Vi har våre folk overalt i nazistenes egne rækker. Vær klar over at det kanskje er en av våre folk du snakker med eller skriver til og som lover deg "full diskresjon", når du forsøker deg med ditt niddingsverk.

FOR KORT TID SIDEN BLE EN AVSKYELIG JUDAS SOM VILLE UTLEVERE SINE VENNER TIL FIENDEN HENRETTET SEKS TIMER ETTER AT HAN HADDE FØRSØKT SEG. VI VET HVA HAN VILLE SI, MEN FIENDEN VET DET IKKE.

For det annet: Har du tenkt på alle de nazistene som skjelver for oppgjørets dag og som i hemmelighet kommer til oss for å skaffe seg bedre vilkår etterpå. Tror du disse folkene tar hensyn til den "fulle diskresjon" som de lover deg? Vi har nå også mange av dem på dørene om dagen.

For det tredje. Har du tenkt på hvordan det går når nazistene om kort tid sitter bak lås og lukke og norske myndigheter igjen er herre i landet? Har du tenkt på hvordan det går med den "fulle diskresjon" nazistene har lovet deg når de bare tenker på å redde sitt eget skinn? Har du tenkt på hvordan det går med diskresjonen når vi beslaglegger arkivene?

For det fjerde: Er du klar over at blandt alle forredere er Judasene de mest foraktelige? Er du klar over at den som har angitt føpenger er håpløst og endelig fortaapt?

Tenk litt mere på det. Judaspenger er dårlig forretning.

- - - o o o - - -

A P P E L L

fra

Hjemmefront Ledelsen.

Nazistene vil også i år forsøke å innkalle norske gutter og jenter til A.T., og innkallelsen er allerede begynt. For landet og din egen skyld må du ikke møte opp, og vi innskjerper den parole som tidligere er gitt: Møt i kke opp til A. T. i år.

Det store spørsmål f.t. er: Hva vil krigens siste fase bringe i Norge? Hva vil de 200 000 tyskere som befinner seg her gjøre? Alle tegn tyder på at tyskerne forberde seg på kamp i Norge. Våre militære myndigheter har ådagt tydelig ifra at det norske folk må være forberedt på de hardeste prøver og de største ofre i den tid som kommer.

De gutter og jenter som møter til A.T. i år vil bli samlet i leire. Ingen vet hvor krigen kan komme til å rase i Norge, og det vil derfor være en stor risiko å oppholde seg i slike leire. Ingen foreldre kan ta ansvaret for å sende sine barn til disse leire som står under nazistisk befal som er i fiendens tjeneste. De strøk av landet som gjør minst motstand mot A.T. vil derfor komme i den vanskeligste situasjon.

Det er landssvik å reise til disse leire. Krigens lover er ubønnhørlig strenge. A.T. uniformen er en fiendtlig uniform. Husk hva det kan bety. Du kan komme opp i en situasjon som du ikke ønsker. Vær våken. Dette er en ordre. Den som handler mot ordre vil måtte stå til ansvar som parolebryter.

Hold sammen. Samråd deg med andre som er utkalt. Lytt til fornuftige råd fra ansvarlig hold.

Vær sterk. Gjør andre sterke.

- - - V V V - - -

Redslene i konsentrasjonsleirene.

Løytnant Kåre Gythfeldt, som følger den 2. britiske arme under framrykningen i Tyskland, besøkte den 19/4 den tyske konsentrasjonsleiren i Belzen, midtveis mellom Hamburg og Hannover. Han har i et gramfonopptak skildret det han så og hørte, og denne platen ble sendt ut over London radio den 22/4, dog i noe beskåret form, idet man gjorde oppmerksom på at noen av de uhyggeligste ting var tatt ut fordi de mer hørte hjemme i en medisinsk-rettslig rapport. Vi skal referere noe av det han fortalte:

"Det var under framrykningen mot byen Celle at vår avdeling fikk besøk av en tysk parlamentar som fortalte at det i det område vi sansynligvis kom til å erobre en av de nærmeste dager befandt seg en konsentrasjonsleir. Han fortalte videre at forholdene der var meget slette og at det var ønskelig at vi overtok vaktholdet snarest mulig. Vi ble da enige om at den tyske wehrmacht-avdelingen skulle oppretholde vaktholdet inntil vi kom fram, og deretter skulle få lov til å vende tilbake til sine egne linjer.

Et par dager senere kom vi fram til området og fant den tyske avdeling stasjonert der som avtalt. Jeg var den eneste i vår avdeling som snakket tysk og tjente derfor som tolk mellom den tyske oberst og vår kommandant. Obersten fortalte at det var SS-folk som besøgte vaktholdet i selve leiren. Wehrmacht-soldater hadde ikke adgang til å komme innenfor området. Det var ganske rart å sitte der å prate forholdsvis rolig og gemytlig med dem som vi forrige og neste dag stod i kamp med på liv og død. Obersten viste ingen tegn på begeistring over å få vende tilbake til sine egne. Han hadde nok helst ønsket å overgi seg.

Etter å være blitt sprøytet med lisepulver og vaksinert mot tyfus - for minst 10. gang under denne krigen - fikk jeg lov til å besøke selve leirområdet. Det dekket noen kvadratkilometer og var omgitt av høye pigg-trådgjerder i flere rækker på alle kanter. Det var ialt ca. 60 000 fanger der, menn, kvinner og barn. Det var tre slag av dem: Jøder, politiske fanger og kriminelle forbrytere. Av de siste var det bare noen ganske få, og alle av dem var mordere. De fleste jøder og politiske fanger var fra Russland og Polen samt Tsjekkoslovakia. Leirprotokollen viste at det gjennomsnittlig var avgått ved døden ca. 17 000 fanger pr. måned. For de to siste måneder forelå ikke oppgaver, men tallene har vært langt større. Spesielt i de siste døgn før vi kom døde fangene som fluer, idet de hadde vært helt uten vann i 5 døgn. Det var over 4000 tilfeller av tyfus og over halvparten av fangene trengte å komme under øyeblikkelig lægebehandling. Det er dog ikke sykdommene som har vært den største dødsårsak, men rett og slett sult. Tusenvis av fangene døde etterat vi hadde inntatt leiren fordi de allerede hadde passert det stadium da moderne legemidler ikke lenger har noen virkning.

Denne leiren var en av de verste om ikke den aller verste av alle konsentrasjonsleirene i Tyskland. Det merkelige var at vi ikke anet noe om dens eksistens før vi fikk besøk av denne tyske parlamentareren. Men det er forståelig for intet menneske er sluppet ut fra denne leiren før vi kom. Og ingen - utenom SS-vaktene - har før oss sett det som er foregått i leiren og kunnet berette om forholdene. Det jeg så trosser enhver beskrivelse. Jeg hadde trodd det var på frontene jeg skulle se det mest grusomme, men krig er ronslig i forhold til dette her. Jeg har før lest mye om konsentrasjonsleirene, men jeg har alltid stillet meg noe skeptisk, antakelig fordi vi nordmenn ikke er i stand til å fatte en slik bestialsk grusomhet. Nå fikk jeg se det. Jeg venter likevel ikke at lytterne vil tro meg, men jeg skal forsøke å fortelle det jeg så å hørte helt nøkternt.

Det første som slo meg da jeg kom innenfor området var stanken. Det virket kvulende og nesten utholdelig. Jeg kom først inn i en brakke med køyplass for 50-60 personer. Her var det stuert inn ca. 300. De lå tett itett, og mange av dem hadde merker etter slag og spark. De fleste lå helt stille, bare noen få greide å løfte armene til en liten hilson. Betegnelsen levende skjeletter var treffende her. Alle var kledd i filler, og jeg kunne se pipestikker av ben stikke fram. De hadde et glassaktig uttrykk i øynene og ansiktet forøvrig. Et par fanger fra en annen brakke bar ut noen døde, men mange lå igjen, og hadde alt ligget der lenge. For meg var det nesten uråd å se forskjell på levende og døde.

Jeg besøkte også noen andre brakker, og her var forholdene noe bedre. Jeg fikk inntrykk av at de kraftigste var samlet for seg.

(fort. ottos neste side.)

En polsk kvinne fortalte meg at hun kom fra en landsby som var blitt brendt ned av tyskerne fordi en tysk soldat var blitt skutt der. Alle innebyggerne - kvinner, menn og barn - ialt ca. 3000 mennesker, var blitt tvunget til å gå til denne leiren. 1000 av dem kom fram. Noen ganske få var ennå i live.

En annen ung, polsk pike fortalte at hun hadde studert medisin før hun ble slept til denne leiren. Hun kom sammen med 1500 andre. De som ikke greide mer og styrtet om på veien ble skutt av de tyske vakter. Hun hadde sett sin mor og sin 12 år gamle søster lide denne skjebne. 4 av disse 1500 var i live idag. Hun fortalte dette uten at jeg kunne merke det minste tegn på bevegelse i hennes ansikt. Hun gruet seg for å treffe sivilister igjen. Hun hadde ingen familie, intet hjem. Hun trodde ikke hun kunne finne seg til rette under normale forhold igjen etter det hun hadde opplevd. Livet var slutt for henne. Slik var de med alle. De var opphørt å være mennesker, og tenkte som så: Idag deg, imorgen meg. Jeg så to halvnakne kvinner bære et nakent kvinnelik forbi, de slengte det på en svær haug som lå der fra før. De gjorde det akkurat som om det var søppel. Intet gjorde inntrykk på dem lenger.

En tsjeker fortalte at han hadde tømt sukker i bensintanken på en tysk bil og som straff for dette var blitt idømt 8 år i konsentrasjonsleir. Jeg spurte ham hva han hadde arbeidet med. Jo, han hadde stått for leirens krematorium. Det var meget arbeidsbesparende innrettet og kunne brenne 6 lik ad gangen. Kapasiteten var 400 om dagen. I den senere tid hadde de midlertid manglet kull og hans arbeid ble da å grave massegraver. Men de hadde ikke maktet å grave ned alle de døde. Han førte meg til en av disse gravene som ennå ikke var lukket. Han fortalte meg at den rommet 1500 lik. De var slengt hulter til bulter. Jeg stod som fjotret, og kunne ikke la være å tenke på at denne uformelige massen engang hadde vært friske, normale mennesker som hadde talt, ledd, beveget seg, levd et familieliv, vært lykkelige. Nå var de slengt vekk som avfall, ukjente, deres kjære ville aldri få rede på deres skjebne.

Tusenvis av lik lå slengt utover markene da vi kom i større og mindre tabler. Enkelte av dem hadde ligget i over 10 dager og viste sterke tegn til å gå i oppløsning. Jeg gikk omkring også her spor etter kanibalisme. På mange av likene var håndleddene brukket og andre hadde skuddsår, som gav ugjendrivelige beviser for tortur og mord. Det var også unge kvinnelik blant dem, og flere av dem bar spor etter skjønnhet.

For ikke å risikere at det skulle bryte ut pest måtte vi se å få begravet disse lik snarest mulig. Det ville ta for lang tid å grave med hånd. Vi brukte derfor en såkalt "bulldog", en svær stålplag som vanligvis brukes til å legge veier og rydde i bombede byer. Det var med en gripende følelse jeg stod der og så en engelsk tommy kjøre traktoren. Først pløyte han opp en lang grav, og på tilbakeveien pløyte han likene ned i den.

SS-vaktene hadde våre tropper tatt seg av. Det var også en rekke kvinner blant dem, fikk jeg opplyst. De var de verste til å drive tortur, og mange av dem var helt perverse. Jeg ble tilbudt å besøke disse mennesker, men avslo. Jeg orket ikke å se dem og tør heller ikke at jeg hadde greid å styre meg i en situasjon vis a vis disse udyr.

På tilbakeveien gikk jeg innom etpar bondegårder og spurte folkene der om de visste om leiren og forholdene der. Jo, de hadde da hørt en del og at forholdene ikke var særs bra der, og ofte var de blitt truet med å bli sendt dit selv hvis de ikke leverte nok korn. Men de hadde snakket minst mulig med hverandre om dette. De ville holde dette mest mulig fra livet. Men verden ellers vil ikke lukke øynene, og heller ikke glemme", sluttet Kåre Gythfeldt.

Kommandanten for Benzen-leiren, Josef Kramer,

befinner seg i en alliert fangeleir under streng bevoktning. Han vil bli stillet for retten av de lands regjeringer hvis borgere er blitt mishandlet i leiren.

10 medlemmer av den amerikanske kongress

er på general Eisenhovers anmodning resit til Tyskland for å besøke konsentrasjonsleirene.

Etter oppfordring fra Eisenhower vil det også bli gitt en redegjørelse for forholdene på San Francisco-konferansen.

vvvvvvvvvv

Parselldyrkingen.

Allerede før invasjonen ifjor sendte Eisenhower ut en henstilling om at det måtte dyrkes mest mulig mat i de okkuperte land. Han gjorde oppmerksom på at selv om de allierte armeer hadde frigjort disse land, ville transportproblemene og andre vansker i forbindelse med krigen gjøre det umulig å forsyne sivilbefolkningen med tilstrekkelig mat utenfra.

V i har sett både i Hellas, Belgia og Frankrike at hans ord har slått til. Vi har et berettiget håp om en snarlig frigjøring av vårt land, men det må ikke få oss til å vise ansvarsløshet. Krigen er ikke slutt selvom Tyskland blir slått, Japan skal også knekkes, og det vil ta lang tid før tilsyrekkelig forsyninger kan nå oss. Det er derfor et krav til hver enkelt nordmann at han gjør alt som gjøres kan for å skaffe frem mest mulig mat. De som ikke selv har gård må også gjøre sitt. Hver flekk i villahager og parseller må utnyttes til det ytterste. Hjemmefrontens Ledelse venter av alle som kan skaffe seg parsell at de dyrker alt hva de kan klare av poteter og grønnsaker.

Spar på potetene, Bruk kålrot, og forsøk å avse noe til settepoteter.

- - - V - - -

400 nederlendere

er blitt skutt som represalier for et attentat mot den tyske gestaposjef i Nederland, Rauter.

Utenriksministeren advarer quislingene.

Utenriksminister Trygve Lie talte til Norge 9. april og sa: 5 lange og harde krigsår er gjennomlevet siden 9. april 1940. For hvert år som gikk ble striden hardere, og i det siste er den blitt desperat. Alltid har hjemmefronten gjort hard motstand, og den har en stor andel i den endelige seier over den tyske krigsmaskin. På vegne av alle nordmenn her ute takker jeg dem hjemme som har gjort det mulig å ta opp en slik strid. Det tyske rike bryter sammen, tyskerne vet at krigen er tapt. De er proget av dårlig samvittighet og lettet over at krigen er slutt. Men også bak de allierte linjer kjemper ennå nazister som ikke bryr seg om annet enn mord og brann. Også i Norge finnes det dem blandt tyskere og quislinger som velger å oppføre seg slik. Vi så dem i Finnmark og ellers overalt i landet. Men disse som selv har tatt så mange norske fanger, bør ikke glemme at de selv er fanger i Norge. Når Tyskland bryter sammen, finnes det ingen vei ut, ikke et sted hvor de kan skjule seg. De vil bli stillet for norsk rett. Hver eneste ugjerning de har gjort, vil reise seg mot dem og alle de som idag på grunn av feighet og ondskap samarbeider med forbryterne. Det er ingen unnskyldning for dette. De medskyldige må dele ansvaret med de skyldige.

- - - 0 - - -

To slags tyskere ?

Fra en kvinnelig polsk kollega saksor vi følgende lærerike historie: En familie fikk tvangsannkvartert en gestapoagent. Han kom full hjem hver natt, skjøt i vegg og tak og nektet seg ingen ting i retning av bøllepåfunn. Særlig hadde han en inngrodd uvilje mot et Bechsteinflygel. Da han reiste, knuste han det så godt han klarte i farten.

Etter ham kom en meget lærd herr Doktor fra München. Han ble sorgfull og bedrøvet over sin ukultiverede landsmann, lot flygelet reparere og spilte på det hver eneste aften. Ja, han spilte til og med Chopin på det. Og da han reiste----, tok han det med seg !!!

Svikt i nazirekkene.

Av 100-110 innkalte NS til våpenøvelser på Blåstad i Vang møtte bare 37. Da resten skulle hentes, viste det seg at mange var gått i dekning. Enkelte av de som ble hentet nektet å iføre seg uniform. De ble innlåst i "depotet" for uniformer, og fikk ikke mat før uniformene var på.

Plassmangelen på Grini avhjelpes.

300 Grini-ganger er sendt til Mysen og flere hundre til Kongsvinger.

I Volda

er det foretatt nye arrestasjoner. Blandt andre rektor Kristvik, bank-sjef Drabløs og flere lektorer.

D U representerer Hjemmefronten. Gjør ikke skam på den.

S i s t e meldinger fra fronten.

Slutt-kampene om Tyskland.

Erobringen av ruinbyen Berlin fortsetter under krigenes hittil voldsomste gatekamper. Russerne presser hardt på, og har iflg. de siste meldinger fullført omringningen av byen, idet Sjukov's styrker har fått samband med Potsdam. Helt til siste øyeblikk før den ble sluttet forsøkte sivilbefolkningen forvilet å komme ut av byen, og forsterkningene til byen forsøkte å presse seg igjennom. Ringen er imidlertid fast sluttet, og den tyske rikshovedstaden går raskt sin fullstendige tilintetgjørelse i møte. Russerne har besatt over halvparten av byen, har rykket over Sør for Schlos-sischer Bahnhof, og har bl. a. inntatt Tempelhof Flyplass. Byens utsatte for et vedvarende og intens luft- og artilleribombardement, og forholdene er ubeskrivelige. Det allierte flyvåpen forer nesten konstante patruljetokter vest for Berlin, og 460 motorkjøretøyer ble ødelagt igår.

Britiske styrker har rykket inn i Bremens fabrikkstrøke, og har bl. a. erobret en torpedofabrikk nesten uskadd. Forøvrig ligger det meste av byen i grus, bl. a. de store Focke Wolf fabrikker. Britene har utvidet sin støtte til nord for Bremen, og står 20 km. nord for autostraden Bremen-Hamburg.

Sør for Berlin står russerne langs østbredden av Elben fra Wittenberg til Dresden, mens den 1. og den 9. amerikanske arme står på vestbredden. Møte mellom de to hærfstyrker er ennå ikke offisielt kunngjort.

I Bayern har den 1. ste franske og den 7. amerikanske arme fortsatt god fremgang, og rykket igår fram over 50 km. Regensburg er omgitt, og de står 25 km. fra Passau, en grenseby mellom Østerrike og Tyskland. På begge sider av Regensburg har Patton's styrker gått over Donau. Augsburg er nådd, og styrkene står mindre enn 60 km. fra München. Den 1. ste franske arme har inntatt Ulm, vest for Augsburg, og står nå 50 km. fra den Østerrikske grense. Nordbredden av Bodensjøen, som danner grense mellom Tyskland og Schweiz er umiddelbart truet, og den tyske Bodensjø-flotilje har overgitt seg til de schweisiske myndigheter.

Tyskernes siste skanse i Ost-prøissen er nå falt, idet russerne melder at de har inntatt flåtestøttestedet Pillau på Samlandhalvøya. Tyskerne er her bokstavelig talt jaget på sjøen, idet de stryker som korn og unda fra Ost-prøissen søkte tilflukt på Samland-halvøya. De hadde her ingen mulighet for å komme unda, og er nå tilintetgjort.

I Italia

fortsetter den allierte offensiv med uforminskert kraft, og tyskerne er på fortsatt retrett. Hester, okser og menn benyttes for å få dratt materiellet med seg, men store mengder har falt i de alliertes hender. Spozia, Modena og Ferrara er erobret, og de rykker fram på veien mellom Modena og Milano. Under framrykkingen som førte til erobringen av disse byer ble det tatt over 40 000 fanger. Senere har bl. a. en hel panseravdeling overgitt seg, idet sjøen og hans stab kom kjørende til det allierte hovedkvarter og overgav menn og materiell. Siste meldinger går ut på at store styrker nå har satt over elva Po og fortsetter raskt nordover.

Luftkrigen fortsetter

likelignende intensitet. Britiske fly bombet igår natt oljetankene ved Vallby i Oslofjorden, som ble satt i brann. Brannen vedvarer fremdeles. Tankene har delvis lenger tid vært tomme, men var nå fylt med u-båt-olje. Samtidig ble oljetankbåten i Oslofjorden satt i brann. Angrepet bevirker at tyskernes forsynings-situasjon i Norge forverres betraktelig. Angrepet kravet ofre, men en har enda ikke full oversikt over skaden.

Hitlers ørnegarde i Berchtesgaden i Syd-Tyskland er bombet av britiske fly, som benyttet 6-tonnis bomber med en enorm sprengvirkning, og resultatet utblev ikke.

Bevopnede norske hjemmestyrker

har ført en rekke løsbåter og løser til Sverige fra ytre Oslofjord. 2 båter med tyskere og quislinger som er kommet til Sverige ble avvist av de svenske myndigheter. Den tyske Ortskommandant i Halden har rømt over til Sverige. 2 tyskere ved det tyske Sikkerhetspoliti i Fredrikstad, henholdsvis Dalmer og Aden er blitt beskutt og hardt såret. Den ene skal være blitt stiv. Det forlyder at de skal være pårømt av tyskerne.

Det er demret for Norge!

I løpet av ti dager har vi opplevet et eventyr, mitt i gledesrusen kan vi liksom ennå ikke fatte at Norge atter er blitt fritt. Som et kort-hus falt plutselig det nazistiske system sammen om oss. Med et slag gjen-vandt vi vår tale- og trykkefrihet, fengslene ble åpnet, våre politiske fanger byttet rolle med landssvikere og krigsforbrytere.

Vi må sies å ha vært heldige; vi har fått vår frihet tilbake med forholdsvis små omkostninger. Men i denne stund er det godt å vite at vi var rede til å betale den dyrt. Det viser våre hjemmestyrker, som nå er trådt åpent fram, våre luft- og sjøstridskrefter og våre polititropper utenfor landet. Det viser folkets holdning under okkupasjonen.

17. mai 1945. Folket feirer denne dagen mer samlet og enig enn noensinne. Vår nasjonaldag vil for framtiden stå enda sterkere og med dypere røtter i vårt folk. Det er vakkert tegn, og samtidig symbolsk: Vi står samlet om grunnloven!

Dette lover godt for framtiden, for vi må huske at om krigen nå er vunnet, står vi ennå langt fra målet. Vi er økonomisk utarmet, og store arbeidsoppgaver ligger foran oss. De kan bare løses på en tilfredsstillende måte gjennom fortsatt uselvisk samarbeid, og med full innsats av hver eneste norsk mann og kvinne. Okkupasjonstiden har satt oss på mange prøver, og har også på enkelte områder hatt en uheldig innflytelse. Særlig har kanskje enkelte grupper av vår ungdom fått et feilaktig inntrykk av arbeid, lønn og levestandard. Vi må alle huske at vi ikke har noe å kreve, men at vår framtidige levestandard er avhengig av hva vi er villig til å yte. Det bør være klart for alle at den pengeflom vi har opplevd under okkupasjonen, det er en veksel som våre fiender mot vår vilje har trukket på framtiden. Den vekselen må vi nok gjøre regning med å betale selv. Den økonomiske stilling er vanskelig, men ikke håpløs. Vi skal klare det hvis vi løfter i flokk!

Vi har hittil vist oss befrielsen fullt verdig. Vi har hittil ordnet våre affærer på en eksemplarisk måte, som sikkert vil bidra til å øke den goodwill vi allere nyter i den fri verden. Vi har vist en ubrytelig og enig front, og de som fryktet "greske" eller "belgiske" tilstander her i landet, har regnet feil. La oss fortsette denne linje under det videre arbeid med den politiske og økonomiske gjenfeining. La oss fortsatt rekke hverandre hånden over partigrensene og samle oss om det vesentlige. Vi mener dermed ikke at de politiske partier skal opphøre. Tvert imot. De forskjellige politiske oppfatninger er drivkraften i et demokratisk samfund, men la dem aldri få skygge for målet: Et fritt Norge for fri nordmenn! Partipolitikken må ikke utarte seg til spissfindigheter. Ingen politisk retning må forsøke å trekke vekslers på folkets innsats under okkupasjonen. Ingen må la egen nytten gå foran samfundsplikten. Det er veien, la oss gå den hånd i hånd.

Vi tror krigen har modnet folket, og styrket den politiske interesse. Det er et gledelig tegn. For demokratiet stiller store krav til hver enkelt samfundsborger. Det er du og jeg som styrer. Derfor er det vår plikt og styre under ansvar, Ingen kan si at politikk ikke interesserer. Folket har plikt til å påse at lederne følger deres ønsker, og lederne er ansvarlig overfor folket.

Denne beskjedne avis hadde egentlig fullført sin oppgave i samme øyeblikk tyskerne kapitulerte og ordet igjen var fritt. Når vi likevel sender ut dette siste nummer er det fordi vi finner det symbolsk å overlevere det frie ord til den legale presse på selve frihetsdagen, og fordi vi ønsker å takke alle våre medarbeidere og lesere for godt arbeid og utvist interesse.

I arbeidet i det frie ords tjeneste har vi bestrebet oss på å være en pålitelig budbringer til rett-tenkende norske menn og kvinner. Vi har ikke fulgt noen politisk retning, og har bare behandlet spørsmål som bør og må ha støtte blandt alle lag av folket.

(forts, neste side.)